

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Hud poraz Moskve

Dogodki, ki so se vršili pretekli teden v območju Baltika in so se zaključili s sporazumom med Poljsko in Litvo, pomenijo hud poraz sovjetske politike, oziroma njenega vodje Litvinova, ki bo moral svojo diplomatsko kariero drago plačati, ako bi za zmago poljske politike v litovski zadevi sledil sedaj še polom republike v Španiji.

Litovci in Poljake vidimo v zgodovini v najtesnejši medsebojni zvezi tja do sredine 19. stoletja, čeprav se oba naroda etnično zelo ločita. Litovci so bili spočetka neodvisna velika kneževina, ki je živel v neprestani borbi z nemškimi viteškimi redom in je sredi petnajstega stoletja obsegala dežele od Baltičkega morja do Kijeva. Litovska dinastija Jagiellonov je dala Poljakom celo vrsto kraljev, Litva sama pa je bila kot neodvisna kneževina odsej ves čas več ali manj tesno združena s Poljsko in njeno plemstvo je sedelo skupaj s poljskim v varšavskem sejmu. Od 16. stoletja dalje pa sta Litva in Poljska imeli ves čas skupne vladarje. Pod Jagielloni je Poljska bila veldržava, kakršna ni bila nikoli več v zgodovini. Nesrečna zgodovina Poljske od 17. stoletja dalje je podjarmila Rusiji tudi litovski narod, ki je pod carsko vladjo zelo trpel tako od poljskega in ruskega kakor od nemškega plemstva, ki je v teh časih imelo prevladujoč vpliv v obalnih deželah vsega Baltika. Svetovna vojna je zbudila tudi Litovce, ki pa že dolgo niso več mislili na zvezo s Poljaki, od katerih so se bili v devetnajstem stoletju narodno in kulturno emancipirali. Potem ko je izid svetovne vojne odvrnil nevarnost, da bi Litva s Klajpedo (Memlom), ki je kot važno pristanišče na Baltiku bilo vedno sporno jabolko med prusko Nemčijo in carsko Rusijo, postala del velenemške države, se je bilo treba ubraniti ruskega boljševizma, ki je bil takrat, prav tako kakor danes, nadaljevalec carskega imperializma in je hotel v zvezi z litovskimi boljševiki Litvi pod imenom sovjetske republike pripraviti isto usodo, ki je doletela njeno sosedo, nesrečno Belo Rusijo. Hvala Bogu, so Litovci premagali tudi to nevarnost, aneksiji od strani Poljske pa so po srečnih okoliščinah ušli in so morali žrtvovati samo Vilno, ki jo je bil leta 1920 poljski general Żeligowski enostavno zavezal. Svojo končno obliko in mednarodno juridično samostojnost je dobila Litva šele leta 1922, ko je bila priznana od takozvanega poslanskega sveta v Parizu. Popolnoma nerazčističeno pa je po zavzetju Vilne in njenega okrožja, ki meri 28 in pol kvadratnih kilometrov in ki ga Litovci na noben način ne morejo prebrati — saj so majhen narod, ki šteje le nekaj malega nad dva milijona duš — ostalo razmerje do Poljske, s katero Litva od tistega časa do danes nima prav nobene diplomatske zveze, na gospodarskem polju pa vladajo med obema državama nekak bojkot, od katerega trpi ravno najbolj obsejno litovsko okrožje.

Na evropski tehnici pride seveda najbolj v poštev dejstvo, da je od leta 1920 dalje Litva postala klin, ki ga je sovjetska Rusija zabila med Poljsko in ostale baltičke države, ker je Litva odtlej v zunanje političnem oziru privešek Moskve, s katero je sklenila tudi pakt o medsebojni pomoči, ki sovjetsko Rusijo obvezuje, da v primeru kakšnega napada pride Litvi na pomoč s svojo vojaško silo. Prav te dni je prišel čas, ko je bilo treba preizkusiti dejansko vrednost tega pakta, ker je bila Poljska izzvana po novi litovski ustavi, v kateri se Vilna in njeno okrožje označujeta kot integralen del litovske države. Poljska, ki je gotovo pravilno ocenila dejansko vrednost, ki jo imajo obveze, katere daje svojim zaveznikom sovjetska Unija, je, čeprav je, kakor vemo, mednarodni položaj v Evropi skrajno napet, 19. marca kratkoma poslala v Kovno ultimatum, ki od Litve zahteva, da takoj obnovi normalne odnose s poljsko republiko, narodne manifestacije v Varšavi in po drugih krajih Poljske pa niso pušale nobenega dvoma o tem, da bo Poljska Litvo zasedla, če se ta v treh dneh ne ukloni poljskim zahtevam. Medtem je seveda ves čas pel telefon med Kovnom in Moskvo, ki je na veliko iznenadenje Litovcev pokazal, da se na sodobno Rusijo ne more nihče zanesti in da Stalin nima poguma mobilizirati ruske armade, čije najboljšje generale je poslal na morišče. Tako je Litva bila prisiljena, da se pokori poljskemu diktatu in hoče nočes privoli v to, da se odnosi med Poljsko in Litvo normalizirajo — Vilna, kjer je pokopano srce Pilsudskega, pa seveda ostane poljska.

Ves svet je seveda pod vtisom, ki ga je napravila izjava Litvinova, češ da Rusije pakt z Litvo ne veže, da bi jo v tem primeru branila. Toda po svojem besedilu in duhu je ta pogodba taka in se je tudi od sovjetrov doslej vedno tako tolmačila, da se sme Litva v vsakem primeru zanašati na pomoč velike ruske države, če bi jo ogrožal takozvani poljski imperializem. Kaj čuda, če zdaj v Kovnu pravijo, da jih je Rusija naravnost izdala, češar ni mogel nihče pričakovati, saj je moskovska radijska propaganda še nedavno agitirala po vseh evropskih velemedijah, da se osnuje mednarodna legija, ki naj pride na pomoč Litvi, kjer se bo »borila za svobodo vsega človeštva z ramo ob rami z mogočeno rusko armado«. Tudi ljudska fronta v Parizu, ki nima danes nobenega drugega smisla več, kakor da tvori skrajno zapadno krilo ruskega boljševizma, se je v svojih časopisih na vso moč ogorčevala nad poljskim ultimatom in pozivala vso evropsko demokracijo na solidarno akcijo proti Poljski, se je pa skrbno ogibala povedati točneje, v čem naj ta akcija obstaja... Rezultat vsega tega mednarodnega vpitja je sedaj ta, da je Litva primorana, da se več ali manj orientira k Poljski in njenim prijateljem, ki so iz tega spora izšli kot zmagovalci.

Kdo more spričo tega, ko je bil ves prestiž sovjetske Rusije na tehnici, dvomiti o tem, da je ta njen poraz na diplomatskem polju posledica njene velike notranje slabosti? Tista ogromna rdeča armada, ki so jo sovjetski diplomati uporabljali za najmočnejše sredstvo,

Zunanje politično glasilo francoske ljudske fronte:

Ponudbe in zahteve Nemčije do ČSR

Pariz, 23. marca. TG. »Oeuvre«, ki črpa svoje vesti neposredno iz zunanega ministrstva, kadar je to v rokah ljudske fronte, je objavilo nekaj vzemirljivih informacij o položaju v srednji Evropi. Spričo zadržanja francoske vlade pri zadnjih dogodkih v Podonavju je težko reči, če »Oeuvre« informacije ustrezajo dejstvu, ali če so običajni poskusni baloni, s katerimi hoče francoska vlada ljudske fronte poizvedeti, kakšno razpoloženje vlada v srednji Evropi, odnosno, da se tja zanese vzemirjenje, ki bi šlo v korist zunanji politiki ljudske fronte.

»Oeuvre« poroča med drugim, da se angleška vlada bavi sedaj z vprašanjem, kako zavarovati varnost Češkoslovaške. Pravi, da ima verodostojne informacije, da bo angleški ministrski predsednik jutri, v četrtek, izrekel nekaj splošnih prijaznosti na naslov Češkoslovaške, na primer, da je Anglija pripravljena, da se vprašanje nemških manjšin na Češkoslovaškem pravilno reši, da drugih jamstev Anglija za obrambo češkoslovaške varnosti in nedotakljivosti ne bo dala.

Medtem pa sta, tako nadaljuje »Oeuvre«, tako nemška vlada kakor nemška hitlerjevska organizacija na Češkem sprožili istočasno, a sporedno, močni ofenzivi v Pragi. Tako je na eni strani nemški poslanik v Pragi Eisenlohr izročil češki vladi pravilno uradno ponudbo, da je Nemčija voljna priznati Češkoslovaški za dobo 25 let popolno varnost njenih meja, a da zahteva kot pogoj, da dobijo Nemci v obmejnem ozemlju svojo kulturno avtonomijo. Češkoslovaška vlada je to ponudbo vzela na znanje, a je istočasno dala vprašati v Berlinu, če zagotovila maršala Göringa, ki jih je nedavno dal, da Nemčija češkoslovaške neodvisnosti ne bo ogrožala, ne bi več veljala, če bi na primer češkoslovaška vlada zahtevala po kulturni avtonomiji odklonila. Odgovora na to vprašanje še ni bilo. Na drugi strani pa izvajajo Nemci, organizirani v Henleinovi hitlerjevski organizaciji, močan pritisk tako na praško vladu kakor na obmejno prebivalstvo. V praškem parlamentu so z veliko odločnostjo povedali, da je sedaj zadnja minuta, da se njihovim zahtevam po samoupravi ustreže, in sicer na švicarski način, to se pravi, da se Češkoslovaška spremeni v zvezno državo. V nasprotnem primeru odklanjajo vse posledice. Med ljudstvom pa

širijo tatarske vesti, da bodo Nemci kmalu prišli pod Nemčijo in da se morajo vsi do 1. aprila organizirati v Henleinovi stranki, kajti pozneje bo že prepozno in hitlerjevska Henleinova stranka ne bo kasneje nikogar več sprejela.

»Oeuvre« trdi, da ima ta dvojna ofenziva namen, Češkoslovaško na vsak način iztrgati iz obseja vojaške zvezne pogodbe s sovjetsko Rusijo.

Anglija se izogiba novih sporov v Evropi

Pariz, 23. marca. b. Po poročilih iz Londona so bili na včerajšnji izredni seji britanske vlade sprejeti sklepi, ki so vzbudili v Parizu ponovno delovanje za sestavo vladne nacionalne unije, ki bo edina sposobna, da v sedanjem trenutku reši Francijo iz težke osamljenosti, v kateri se je znašla. Največja skrb se je opazila v pariskih političnih krogih zaradi poročil, da bo Chamberlainova vlada ostala na svojem stališču, da ne more storiti za Češkoslovaško ničesar, razen onega, na kar se je obvezala pri Zvezi narodov. Po tej obvezi pa Angliji ni potrebno, da se priključi ukrepom, ki bi jih eventualno sprejel svet Zveze narodov. Razen tega so francoski merodajni krogi menja, da bi se morali že sedaj storiti koraki za sestavo sveta Zveze narodov k izrednemu zasedanju, če bi se s katerekoli strani storili kakšni ukrepi proti Češkoslovaški. Prav temu pa se Velika Britanija odločno upira, ker je mnenja, da nima smisla še poslabšati položaja s preuranjenimi sklepi Zveze narodov. Iz Londona prihajajo vesti, da je Velika Britanija pripravljena razpravljati o celi vrsti problemov, ki so v zvezi z zasedbo Avstrije po Nemčiji in s Češkoslovaško, toda samo na rednem zasedanju sveta ZN, ki bo šele v maju. Prav tako je Anglija pripravljena na tem zasedanju govoriti tudi o španskem problemu. Glede Španije vztraja britanski kabinet na stališču, da je treba ohraniti popolno nevtralnost, kar smatrajo v Parizu za britansko pomoč generalu Francu. Ni dvoma, da hoče Anglija pospešiti potek dogodkov v Španiji s svojo sedanjo politiko, ker bo šele po končani državljanski vojni nastal popolnoma jasn položaj.

Ovaduhe in osebne tekmece v zapor je odredil „Gauleiter“ Bürckel

Dunaj, 23. marca. TG. Gauleiter Bürckel, ki je vrhovni predstavnik narodno-socialistične stranke v bivši Avstriji in s tem najvišja osebnost v tej deželi, je izdal sledečo zelo zanimivo in poučno odredbo: »Številno različnih prisojcev, ki se ponujajo za gotove službe v državni upravi in v stranki, je v zadnjih dneh tako naraslo, da sem prisiljen objaviti sledeče: 1. Vsak, kdor zahteva kakšno osebno spremembo, ne more pod nobenim pogojem biti sam kandidat za določeno mesto.

2. Da bo mogoče lovce te vrste, ki lovijo službe, v bodočnosti iztebiti, sem že danes dva takšna denuncianta in ponudnika dal zapreti ter bom odslej ravnal podobno, vedno na isti način.

S to uredbo je Gauleiter Bürckel udaril s pestjo po glavi vse tiste prilžnike, ki se sedaj, ko je nastopil novi režim, sučejo okrog novih oblastnikov, ovajajo uradnike in namestence ter jih skušajo izpodriniti, da bi se sami usedli na njihova mesta. Tudi vsi tisti, ki menijo, da nima režim nobenih drugih dolžnosti, kakor da svojim ljudem prikrbuje zaslužek, so bili z udarno kretinjo odbiti. Dunajski časopisi pristavljajo, da bo ta uredba zadostovala, da bosta lov za službami in ovaduštvo takoj prenehala.

Maršal Göring prihaja

Berlin, 23. marca. AA. (Havas). »Essener National Zeitung« poroča, da se bo maršal Göring jutri odpeljal na Dunaj in da bo tam govoril. Göring bo govoril tudi v Gradcu.

Samomorov je bilo „samo“ 96

Dunaj, 23. marca. AA. (DNB) V nasprotju s poročili raznih tujih listov, češ da vlada med dunajskim prebivalstvom nepopisna panika in da je baje na stotine ljudi izvršilo samomor, se je z dobro poučene strani zvedelo, da je na Dunaju med 12. in 22. marcem naredilo samomor samo 96 oseb.

Dunaj, 23. marca. b. Nekateri inozemski listi so objavili te dni pod naslovom »60 samomorov v enem dnevu« razne tendenciozne vesti o številnih samomorih na Dunaju. Uradno poročajo, da je Dunaj že leta in leta znan kot mesto, kjer se

s katerim so imponirali Franciji, da je sklenila z Rusijo pakt, se ni podala na litovsko mejo vsaj v moralno pomoč svoji zaveznici, dočim je Poljska imela na tej meji pripravljen cel armadni zbor, da vkoraka v Litvo. Stalin si pač ne upa mobilizirati svoje armade, ki je prav tako nezanesljiva, kakor je nezanesljivo rusko ljudstvo, ki ga s to armado kroti. Ta armada je danes brez svojih najboljših vojskovodij, njenim častnikom so zavezane roke po političnih odborih stranke in njene poveljniške instance so vse pod nadzorstvom obsodržene Stalinove policije. V državi sami se vrsti proces za procesom in notranja napetost je toliko, da svet z začudenjem gleda, kako rdeča armada tako na skrajnem vzhodu kakor na skrajnem zapadu ne more razviti svojih sil, da jih zastavi v interesu USSR. Poraz Litve je prav za prav poraz Moskve in v Parizu se

zgodi največ samomorov. Res je, da so dogodki zadnjih tednov nekoliko pospešili samomore, ki pa so kmalu zopet ponehali. Le 17. marca je bilo zabeleženo rekordno število 17 samomorov, dne 20. marca pa je že padlo na 4.

Nadvojvodo Jožefa Ferdinanda, sina velikega nadvojvode Ferdinanda Toskanskega, so morali prijeti zaradi njegove osebne varnosti, ker je govoril v Montezeeu, kjer ima svoje posestvo, o nacionalnem socializmu žaljivo in je na ta način povzročil hudo ogroženje in nezadovoljstvo tamonjega prebivalstva.

Oblasti so ukinile izvršne odsobde zoper kmetovalce, ki niso plačali svojih dolgov. Kmetički dolgovi presegajo v Avstriji po vsej priliki 1 milijardo šilingov.

Do 10. aprila pride v Nemčijo na večtedenske počitnice 20.000 otrok iz Avstrije. Avstrijski otroci bodo gosti nacionalnosocialističnih mladinskih organizacij.

Bivši zvezni predsednik Miklas je popolnoma svoboden, bivši kancler Schuschnigg pa je še zaprt v palači Belvedere. Bivši župan Schmitz je obtožen, da je oboroževal flane neke stranke in jih nagovarjal k odporu. Zato ga bodo postavili pred sodišče. Miklasu bodo dovolili pokojnino, ki bi jo normalno moral dobiti.

Trst v skrbih za avstrijski prevoz

Trst, 23. marca. c. Skupina tržaških voditeljev paroplovnih družb in pristaniških podjetij je poslala zaopoved v Rim k osrednji vladi prosit, naj vlada posreduje v Berlinu, da bi Trst ohranil do sedanjih avstrijskih transit. Tržaški lastniki paroplovnih družb se boje, da se bo sedaj vse avstrijski in nekoliko tudi češki promet obrnil proti Hamburgu. CSR je v Avstriji imela namreč nižje tarife za prevoz blaga proti Trstu. V Trstu se boje, da bo sedaj osrednja nemška vlada ukinila tudi ugodnosti za češkoslovaški izvoz in tako tudi en del srednjeevropskega prometa navežala na Hamburg.

vnovič sprašujejo, kakšno vrednost ima pakt z državo, ki je tudi v litovski zadevi popolnoma odpovedala.

Poljska pa je dosegla v resnici zelo velik uspeh v baltičkem območju. Če bo politika Poljske tako previdna in daljnovidna, kakor je bila doslej pod polkovnikom Beckom, se bo sedaj njen položaj na Baltičkem morju zelo utrdil. Zato moramo v kratkem času pričakovati, da se bo Poljska prizadevala za vstop v baltičsko antanto, ki je doslej predstavljala tudi jez zoper poljsko premoč, odslej pa bi mogla z njo sodelovati z novimi perspektivami. To je seveda težja naloga, nego je bila pokoritev Litve, ki je postavila vse one države, ki se ne morejo sprijazniti z dejstvi močne roke, ki zadnje čase rešuje probleme mednarodnega značaja v Evropi, pred novo in močno preizkušnjo.

»Daily Express« (London) poroča, da se bo v najkrajšem času pričela gradnja velikih vojnih ladij od 42.000 ton s topovi kalibra 40 cm v Angliji in Ameriki. Vsi poskusi, da se doseže pomorski sporazum z Japonsko, so namreč doslej propadli.

London, 23. marca. c. Večerniki objavljajo vesti, da je Chamberlain povabil za noč k sebi zastopnike in voditelje velike delavske organizacije Trade unions. V navzočnosti sira Thomasa Inskipa, ministra za oboroževanje, bo predsednik vlade voditelj angleških strokovnih organizacij razložil potrebe pospešenega angleškega oboroževanja. Zanimivo je, da delavska stranka teh pogovorov med vlado in strokovnimi organizacijami prav nič ne ovira. Pač pa bo jutri zvečer skupen sestanek vodstva delavske stranke in vodstva strokovnih organizacij. Na tem sestanku bo šele padla načelna odločitev o tem, kako naj delavska stranka podpira sedanjo konservativno vlado.

Grof Ciano poide v London

London, 23. marca. b. Več jutranjih listov je napovedalo bližnji obisk italijanskega zunanega ministra grofa Ciana v Londonu. Grof Ciano bo prišel v London meseca aprila ter bo podpisal italijansko-angleški prijateljski pakt. Listi pa napovedajo, da bo do obiska grofa Ciana v Angliji prišlo le, če se sedanja pogajanja v Rimu ugodno končajo. »Daily Telegraph« poroča, da je Mussolini pripravil dati Angliji daljnosežne popuste v španskem vprašanju, vendar pa zahteva kot protiuslugo priznanje Abesinije. Celoten kompleks problemov se proučuje že v angleškem kabinetu in val listi, z izjemo »Timesa«, smatrajo, da se angleško-italijanska pogajanja ugodno razvijajo in da more v kratkem priti do zaželenega rezultata. Le »Times« je previden ter piše: Razvoj italijansko-angleških pogajanj v zadnjih dneh je psihološkega značaja in bo treba predvsem odstraniti še obstoječe medsebojno nezaupanje. Pri pogajanjih zahtevata obe stranki praktična jamstva.

Vse nemške stranke so se pridružile Henleinu

Praga, 23. marca. AA. Havas: Ker so se vse nemške stranke priključile k Henleinu in ker je Spina izstopil iz vlade, je nastal popolnoma nov položaj tudi v vladi. Henleinova stranka je sedaj ena izmed najmočnejših strank v parlamentu.

Listi komentirajo politična gibanja nemških strank na Češkoslovaškem. Glasilo agrarne republikanske stranke »Venkov« smatra, da bodo hoteli nemški kmetje kljub likvidaciji nemške agrarne stranke sodelovati v lastnem interesu s češkoslovaškimi kmeti.

Snoči je zastopnik nemške agrarne stranke minister Spina obiskal predsednika ministrskega sveta Hodzo. O njunem razgovoru ni izšlo nobeno uradno poročilo. V političnih krogih mislijo, da je minister Spina ponudil svojo ostavko in da bo ta sprejeta.

Veliko posojilo francoske banke vladi

Pariz, 23. marca. b. Preteklo noč je francoska zbornica sprejela od vlade izdani finančni načrt o zvišanju kredita francoske banke vladi, in sicer od 15 na 20 milijard frankov (30 milijard din) ter prenos deviznega fonda v znesku 3 in pol milijarde frankov na novo osnovano blagajno za državno obrambo. Prvi zakonski načrt je bil sprejet s 343 proti 243 glasovom, drugi pa s 379 proti 173 glasovom.

Na Daljnem vzhodu

Peiping, 23. marca. AA. (DNB.) Zadnja dva dneva so bili ob cesarskem prekopu na obeh straneh železniške proge Tiencin-Pukao hudi boji. Kitajci so si obupno prizadevali ustaviti prodiranje japonskih čet čez cesarski prekop proti jugu in so hoteli po možnosti pregnati japonske oddelke na drugo stran prekopa tam, kjer so Japonci prekop že pokoricali. Nobena stranka pa ni imela v teh bojih kakšnega pomembnega uspeha. V severnem delu pokrajine Šansi bo prišlo v kratkem po vsej priliki do zanimive izpremembe. Kitajske neredne čete so z razbitimi deli kitajske vojske zasedle Buta in prodirajo sedaj proti severu v smeri Tatunga. Kaže, da se hočejo te čete združiti z oddelki južno od Sujuana. Kitajske čete so izvedle več posrečenih napadov na Japonce v pokrajini Toplo in severnovzhodno od Rumene reke. Vse kaže, da pripravljajo Kitajci odločilno bitko z Japonci.

Ankara, 23. marca. b. V poučenih krogih trdijo, da bo sedanji francoski zunanji minister Paul Boncour izpolnil obljubo svojega prednika in obiskal Ankaro še letošnjo spomlad. Pri tej priliki bo podpisana še nova turško-sirijska pogodba, ki je bila pred tremi meseci napovedana od turške vlade.

Rim, 23. marca. b. Danes po vsej fašistični Italiji slavijo 19-letnico fašistične stranke.

Dunajska vremenska napoved: Menjšača se oblačnost, ponekod lahne padavine, krajevne nevihte, temperatura pa se ne bo mnogo spremenila.

Zagrebska vremenska napoved: Pooblačenje, morda dež.

Zemunska vremenska napoved: Postopna razjasnitev po vsej državi. Toplota brez posebne izpremembe.

Proračunska razprava v senatu

Jugoslovenska nacionalna stranka blati Slovence
in moti mir v državi

Belgrad, 23. marca. m. V nadaljevanju svojega govora je na snočni seji senator Radoslav Dunič (JNS) govoril tudi o tiskovni svobodi in kritiziral poslovanje državnih tožilev. Sedanje stanje je prikazal v taki luči, kakor da bi danes sploh ne moglo iziti nič, kar ne bi ugajalo obstoječemu režimu. Govorniku so zaradi takih trditve vpadali v besedo z medklici vladni senatorji in posamezni ministri. Tako mu je zaklical prometni minister dr. Spaho: »Za časa vašega režima ste plenili povsod moje ime. Ko ste bili vi na vladi, moje ime v nobenem časopisu ni smelo biti objavljeno.« Senator Dunič je za tem branil šestojanuarski režim, napadal katoliško Cerkev in »Slovenec«, kateremu je zameril pisanje za časa protikonkordatske gonje. Govorniku, ki je kazal neke lističe, je vpadel v besedo senator Smodej, rekoč: »Vi 'Slovenec' sploh čitate niste, vi imate v rokah samo neke lističe!«

Za Duničem, katerega govor je bil vsekoli zmeden, je govoril sen. Dušan Trifković (JRZ), ki je branil vladno zunanjo, notranjo in gospodarsko politiko. Po njegovem govoru je bila snočnja seja zaključena.

Današnja seja se je začela ob 9. Po prečitnem in sprejetem zapisniku včerajšnje seje je bilo sporočeno, da je odbor za proučevanje zakonskega osnutka o spremembah in dopolnitvah v zakonu o zdravstvenih ustanovah dokončal svoje delo in da o tem pošilja senatu tudi svoje poročilo. Poročilo tega odbora bo postavljeno na dnevni red, kakor hitro bo to sklenil senat. Sporočilo se je tudi konstituiranje verificijskega odbora, ki je bil istotako na eni zadnjih sej izpolnjen z novimi člani. Za predsednika tega odbora je bil izvoljen senator Svetislav Paunović (JRZ).

Za tem se je nadaljevala načelna proračunska razprava ter je dobil besedo zadnji govornik dr. Kramer (JNS).

Uvodoma se je bavil z včerajšnjim govorom senatorja dr. Stefanovića, nato je pa prešel na vprašanje priključitve Avstrije k Nemčiji. V nadaljnjih izjavah se je dr. Kramer spraval na majniško deklaracijo ter omenjal govor poslanca dr. Kosića v Narodni skupščini, ki je trdil, da je bila majška deklaracija izdana ne v službi narodu, temveč v interesu habsburške dinastije. V zvezi z majniško deklaracijo je omenjal dr. Kramer tudi govor ministra dr. Kreka v radiu dne 14. maja 1937 in članek, ki je bil o majniški deklaraciji objavljen v »Slovenec« 27. maja 1937. Omenja tudi polemiko, ki se je zaradi teh člankov razvila med »Slovenec« in »Jutro«. Citiral je »Jutro«, ki je trdilo, da je komentar, sprico katerega je o majniški deklaraciji podal »Slovenec« nekako manifestacijo slovenske nacionalne samobitnosti, potvarjanje zgodovinskih dejstev. Dr. Kramer se je še nadalje bavil s proslavami majniške deklaracije in omenjal predvsem proslavo, ki je bila v Ljubljani. Rekel je, da je bila ta proslava v dvorani, ki je bila vsa okrašena s slovenskimi zastavami. Prečital je tudi tekst majniške deklaracije in posebno poudarjal takozvani habsburški okvir. Rekel je, da so jugoslovanski nacionalisti že od vsega početka odklanjali tak okvir. Glede dr. Jegliča trdi, da je bil eden izmed zadnjih Slovencev, ki je sprejel naše zedinjenje v svobodni in neodvisni državi šele 29. oktobra 1918. Kritiziral je nadalje delovanje bivše SLS ter je o njej trdil, da je bila vsekoli avstrofilska, posebno na Kranjskem. Na Stajerskem so zaradi močnega pritiska nemstva nastopili pristaši bivše SLS in drugih strank skupno. Zaradi tega so vse oblasti na Stajerskem preganjale duhovščino. To je po Kramarjevih izjavah tudi vplivalo na razmere na Kranjskem, da se je tudi stanje v tamkajšnji SLS zboljšalo. Dr. Kramer je zatem kritiziral delovanje bivše SLS tudi po zedinjenju. Pregažal je tudi strahove o raznih podonavskih kombinacijah, o neki katoliški podonavski konfederaciji, v kateri pravi, da je bilo pri nas dosti ljudi, ki so v zvezi s tem delali posebne slovenske kombinacije. Dr. Kramer misli, da so tudi ti maloštevilni nesrečniki že spoznali, da je edina moč slovenskega naroda v njegovi usodni povezanosti s Srbi in Hrvati in v zgodovinski resnici, da bomo eni kakor drugi in tretji ohranili sebe in svoje življenje samo tedaj, če bomo skupno zastavili vse svoje sile, kjerkoli bo potrebno. Govorniku je pri teh besedah vpadel v besedo senator Smodej z medklicem: »To je jasno! Pri nas ni nobenega Slovence, ki bi drugače mislil, samo vi vedno predstavljate drugače!« V nadaljnjih izjavah je dr. Kramer napadal vlado in njene predstavnike, o katerih pravi, da v nekaterih krajih države govorijo tako, v drugih pa spet drugače. Trdi, da se je pod zaščito tega režima ustanovilo v Ljubljani celo društvo, ki ima nalogo, pripravljati slovenski narod na njegovo samostojno državno življenje. Senator Smodej odločno vpraša govornika: »Katero društvo je to? Radi bi zanj vedeli!« Dr. Kramer odgovori: »Slovensko društvo in njegovo glasilce »Slovenijac« Smodej: »Ali je to naše društvo?« Dr. Kramer: »Ne!« A, pogledite ga, kako govori!« Dr. Kramer nadaljuje svoj govor in pravi, da je bila v Sloveniji razpuščena Narodna odbrana.

Sveda ni povedal, zakaj je bila razpuščena. Nadalje je navajal, da se predlaga razpust sokolstva, na drugi strani se pa ustanavlja organizacija slovenskih fantov, ki je obnova starega separatističnega društva »Orel«. Senator Smodej vpraša: »Dokazite to!« Dr. Kramer nadaljuje svoj govor in pravi, da se vsa sredstva, ki bi jih po zakonu moral dobiti Sokol, dajejo kot podpora za plemenito organizacijo slovenskih fantov. Dr. Kramer se tudi pritožuje, da se nikdar ni bilo tako velikega sovraštva med posameznimi skupinami v Sloveniji, kakršno je sedaj. Smodej mu odgovarja: »Če tako govorite, kakor sedaj, potem vi sami ustvarjate prepad! Menda vam ne bodo ljubljali še rok, ko se tako izražate!« Nazadnje se je dr. Kramer bavil tudi z vprašanjem konkordata in pravi, da je bila v tem pogledu napačna politika, ki jo je vodila naša država že od zedinjenja, ko se je država poslavila na stališče, da hoče urediti svoje odnose z vsako vero posebej. Po Kramarjevem mnenju bi se to vprašanje moralo za vse vere urediti z interkonfesijskim zakonom. Kritiziral je nadalje nekatera določila, ki so bila v konkordatu, in pravi, da takih pravice katoliške Cerkev še v Avstriji ni imela, kakor bi jih dobila s tem konkordatom pri nas. Senator Smodej vpraša govornika v besedo: »Zakaj pa je Avstrija potem tako črna?« Pustite Avstrijo že enkrat pri miru! Hvala Bogu, da je mrtvalec Dr. Kramer nato pobila trditve, da bi katoliška Cerkev bila v naši državi zastopljena, ter navaja za to primer, da se ev. Rešnje Telo pri procesijah v naši državi nosi ob sodelovanju naše vojske in o častmi, ki jih katoliška Cerkev po Kramarjevi izjavi ne more v nobeni drugi državi uživati.

Senator Smodej epet vpraša: »To je pri nas bilo vedno tako!« Kramer odgovarja: »Res, toda

v Belgradu tega ni bilo!« Nadalje pravi dr. Kramer, da so vse trditve, da bi katoliška Cerkev bila zastopljena, »težka kleveta proti naši državi, pa naj bi bil na oblasti katoliški režim.« Dr. Kramer se nato vpraša, v kakem stanju se nahaja danes naša država in nacionalna politika, in pravi, da smo izgubili smernice in da ne ve, če bodo upravitelji naše države vedeli, po kateri poti bodo hodili jutri. Smodej mu spet odgovarja: »Če ste izgubili smernice vi, naša vlada jih ni!« Nazadnje pa dr. Kramer, kakor že prej prvi govornik JNS

Minister dr. Krek brani slovensko svobodoljubnost

Zaradi osebnega pojasnila je zatem dobil besedo senator dr. Stefanović (JNS), za njim pa minister dr. Krek, ki je v zvezi s komentarjem majske deklaracije prečital svoj govor, katerega je imel lani pri prenosu kratkovalovne radijske postaje osrednjega tiskovnega urada o majniški deklaraciji za naše izselence v Ameriki. Nazadnje je dr. Krek izjavil naslednje: »Kar se pa splošno tiče te majniške deklaracije mislim, da ima ona, kakor tudi dogodki, ki so z njo v zvezi, brez števila ohranjenih dokumentov in če drugega ne, ogromno dvorano v tajnih avstrijskih policijskih in vojaških arhivih, kjer je na desetisoče aktov, v katerih se skoraj na vsaki strani proglasa dr. Korošec kakor tudi njegovi sodelavci za veleizdajalce. To gradivo je tako ogromno, da nikdar ne bi mogli nobeni na-

Govor senatorja Smodeja

Za ministrom dr. Krekom je dobil besedo še zaradi kratkega pojasnila dr. Kramer, potem pa poročevalce večine finančnega odbora senator Smodej, ki je v svojem daljšem in vohementnem govoru obračunal z opozicijo v senatu. Senator Smodej je uvodoma ugotavljal, da kritika opozicije ni bila prepričevalna zaradi tega, ker ni bila objektivna. Noben govornik iz opozicije razen Seviča ni imel niti besedice priznanja za predloženi proračun niti za brezštevila dela in ukrepe, ki jih je izdala vlada dr. Stojadinovića za zboljšanje gospodarstva in državnih financ, čeprav je vlada v tem pogledu priznana v vsem svetu. Noben opozicijski govornik niti z besedico ni omenjal, da je vlada znižala državne dolge, ki so državni dohodki presegli postavke, ki so bile določene v proračunu. Nadalje je senator Smodej izjavil, da se je skozi vse govore opozicije tako v finančnem odboru kakor tudi v plenumu senata opazovala misel, ali bolje rečeno, želja, dosti jasno povedana od vseh govornikov, o potrebi koncentracije vseh strank, o neki nacionalni solidarnosti, kakor je danes trdil v svojem govoru dr. Kramer. Lani se je v govorih opozicije opazovala druga tendenca in je lani opozicija dokazovala, da mora Stojadinovića vlada podati ostavko zaradi tega, ker ni sposobna, da bi napravila red na Hrvatskem in da bi zaščitila državno avtoriteto. Po želji opozicije bi notranji minister moral postopati na Hrvatskem tako odločno in ostro, da bi opozicija pri proračunski razpravi mogla trditi in proglasiti urbi et orbi, da je Stojadinovića vlada krvava vlada, da je vlada zaradi tako ostrega postopanja notranjega ministra dr. Korošca na Hrvatskem onemogočila sporazum s Hrvati in da bi zaradi tega morala odstopiti. Potrebo po nacionalni solidarnosti, ali z drugimi besedami, po koncentraciji opozicija opravičuje s sedanjim položajem naše kraljevine po priključitvi Avstrije k Nemčiji.

Opozicija pravi, da je naša država prišla zaradi velike dinamike nemškega naroda in zaradi nogo ustvarjene neposredne meje med Nemčijo in Jugoslavijo v nevaren položaj. Vprašanje, ali je za našo državo bolje, ali če je nevarno, da meji na veliko državo namesto na malo Avstrijo, je posebno vprašanje, ki pa nima nobene zveze z vprašanjem po koncentraciji. Naša severozapadna meja vsaj trenutno ni v nobeni nevarnosti in naši odnosi z nemško državo so tako prijateljski, da bi sestava koncentracijske vlade ta trenutek mogla sedanje prijateljske odnose med našo državo in nemškimi rajhom samo poslabšati in ustvariti atmosfero nezaupanja.

Govornik za tem omenja, kako je senator Pucelj v finančnem odboru čital »Slovenec« izjavi obeh slovenskih škofov, s katerima sta napovedala molitve za svetovni mir. Pravi, da je senator Pucelj to izjavo epet hotel izkoristiti proti tem sprekletim klerikalcem in hotel predstaviti, kakor da so ti »klerikalci« hoteli napraviti nekaj protidržavnega. Senator Smodej priznava, da je bilo ljudstvo malo vznemirjeno, to pa zaradi tega, ker se neprestano širijo lažni letaki, in zaradi tega, ker neprestano agitirajo komunisti, pa tudi JNS dela vse na to, da bi narod vznemirila. Koncentracijska vlada je potrebna samo tedaj, če je država v nevarnosti, na primer za slučaj vojne, take nevarnosti pa danes ni. Govorniku vnaše tu v besedo predsednik vlade dr. Stojadinović z medklicem: »Nikar jim tega ne govorite, ker bodo sedaj prosili Boga za vojno! Njim je glavno koncentracija, razlog jim je postranski!« Sicer pa vsaka koncentracija v več ali manj normalnih razmerah nima dolgega življenja, ker nosi v sebi klice razdora in nesloge. JNS pa v nobenem primeru ni primerna za koncentracijo, kar je dosti jasno dokazala v času, ko je bilo na dnevnem redu vprašanje konkordata. Smodej zatem navaja izjave raznih vplivnih članov JNS proti konkordatu ter navaja tudi agitacijo JNS-arjev v Sloveniji, kjer so begali ljudi iz vestmi, da bo konkordatal državno milijarde, samo zaradi tega, da bi hujšali ljudstvo proti vladi dr. Stojadinovića. Danes pa, ko je vlada hotela rešiti verski mir in je zaradi tega odstavila konkordatal dnevnega reda ter se pomirila s pravoslavno cerkvijo, prihaja JNS z novim obrazom in pravi: Mi smo za konkordatal! Govornik vraša opozicijo, zakaj tega ni prej govorila v skupščini in zakaj ni glasovala za konkordatal. Senator Pucelj vpraša: »Auer je glasoval za konkordatal!« Predsednik vlade Stojadinović vpraša nato Pucelja, dr. Kramarja in dr. Andjelinića: »Kaj pa je delal vaš vodja Jevtič?« Senator Smodej zatem omenja, da je dr. Andjelinić čital »Slovenec« odstavke, v katerem »Slovenec« pravi, da ni verske enakopravnosti, ker je država uredila svoje odnose z vsemi verami, samo ne še s katoliško ter ugotavlja, da je dr. Andjelinić napačno postavil to vprašanje,

v načelni proračunski razpravi dr. Andjelinić, elika stanje v naši državi v taki luči, da bi po njegovem mnenju bila v stanju rešiti vprašanja samo vlada narodne solidarnosti, ki na bi izvedla tudi demokratični volivni zakon na podlagi tajnega glasovanja. Ta prošnja za sprejem v vlado je bila povedana tako jasno, da so jo vsi senatorji takoj razumeli in so med seboj pričeli govoriti, da so državnozbornske volitve vsak dan bližje in da bi dr. Kramer s svojo razbiti JNS rad ubežal pred obsodbo, ki jo bo slovensko ljudstvo izreklo družbi JNS pri prvih državnozbornskih volitvah za vsa njena preganjanja in krivice. Dr. Kramer se je tega tudi v polni meri zavedal in je zato tudi nastopil proti okrajnemu volivnemu sistemu, ker ve, da bo ljudstvo z njim pri prvi priliki obračunalo. Dr. Kramer je nato izjavil, da bo glasoval proti proračunu.

pačni komentariji in naviti razlogi ponarediti pravi smisel majniške deklaracije, dela jugoslovanskega kluba in njegovega predsednika dr. Korošca za osvoboditev in zedinjenje. (Odobranje in ploskanje pri večini.) V onih dneh ni bilo ne mojega imena, pa tudi ne imena dr. Kramarja. Drugi voditelji narodnonapredne stranke so na višjih in odgovornih položajih vodili nacionalno borbo. Tu di dr. Jegličev podpis na ljubljanski deklaraciji je prišel kot prvi tudi, ker šel narodnonapredne stranke kot prvi ni hotel podpisati deklaracije. Mislim, da bo dr. Korošcu neprimerno laže polagati račun pred našo nacionalno zgodovino kakor pa nekaterim sedanjim slabim komentatorjem. (Odobranje.)

že je hotel najti krivca in je tudi on hotel vedno valiti krivdo na vlado dr. Stojadinovića zaradi tega, ker nimamo konkordata. Senator Smodej nadalje vpraša opozicijo, ali ni ravno levica dajala izjave proti konkordatu in posebno JNS, ki je sodelovala v divji gonji proti konkordatu in je širjenju najodvratnejših vesti, samo da bi predstavlja nepoučenemu ljudstvu vprašanje konkordata v nepravni luči.

JNS je mislila, da je vprašanje konkordata pripravna prilika in instrument, da bi se zrušila vlada g. dr. Stojadinovića. Ko je pa uvidela, da vlade ne more zrušiti, tedaj je javno izjavila, da je za konkordatal. Vlada dr. Stojadinovića je storila vse za sprejetje konkordata, da bi se uredili odnosi med državo in katoliško cerkvijo. Če do tega ni prišlo, vlada nima nobene odgovornosti. Kraljevska vlada je z amandmanom v finančnem zakonu pokazala, da hoče izvesti versko enakopravnost zakonodajnim putem. Proti temu pa so zopet nastopili govorniki z leve in so kritizirali to amandmane, po katerih se katoliška Cerkev samo izenačuje s pravoslavno. JNS bo seveda tudi te amandmane uporabila v demagoške namene.

Pucelj: »In to z velikim uspehom!«

Prometni minister: »To smo videli pri zadnjih občinskih volitvah.«

Nato je govornik g. Smodej zavračal kritiko opozicije, ki je trdila, da se v Sloveniji ustvarja kulturni separatizem.

Smodej pobija te trditve in poudarja potrebo po tesnejšem kulturnem sodelovanju. V tem pogledu so Slovenci več storili za medsebojno spoznavanje kulture kot pa v Srbiji, ko v Belgradu še pred kratkim časom sploh ni bilo mogoče dobiti kakšne slovenske knjige, razen Šušteršičevega pamfleta proti bivši SLS. Zaradi tega je bila tudi skrajna potreba, da je Slovenija dobila svojo znanstveno akademijo. Da pa sedanja vlada hoče v tem pogledu zares enakopravnost za vse, je tudi najbolj dokaz to, da je skozi 20 let ljubljanska univerza prejemale samo 1 in pol milijona dinarjev za investicijske svrhe, kakor je ugotovil sam prosvetni minister. Sedanja vlada pa je dala v ta namen 20 milijonov din in to v zelo kratkem času. Samo z enakopravnostjo bomo prišli do dejanskega edinstva in bratstva Slovencev, Srbov in Hrvatov.

Proračun v načelu sprejet

Za senatorjem Smodejem, katerega izvajanja so senatorji nagradili z dolgotrajnim odobranjem, je govoril še poslanec manjšine dr. Josip Nemeš, na kar je predsednik senata dr. Mažuranić odredil glasovanje. Glasovalo je v celoti 63 senatorjev, in sicer za proračun 47, proti pa samo 16. Dopoldanska seja je bila nato zaključena.

Po španskih bojiščih Hud poraz rdečih pri Huesci

Po vesteh, ki prihajajo iz obeh bojnih taborov, so Francoske čete začele ustavljati ofenzivo na reki Guadalopec. Prodirle so le kakih 15 km na vzhodno stran omenjene reke in zasedle v dolžini kakih 20 kilometrov vzhodno cesto, ki vodi iz območja reke Ebro proti jugu v ozemlje, ki je še v oblasti rdečih. Pri tem so zasedle Narodne čete nekaj važnih vasí, kakor la Codoñera, Torredilla in Valdearagoria, ki leže 15 km vzhodno od reke Guadalopec. Zdi se pa, da so s posostjo teh krajev in omenjene ceste narodne čete hotele le zavarovati učinkovitejše prehode čez reko Guadalopec in to pri Alcanizju in pri Calaudu, dalje pa na tem mestu nimajo namena prodirati. Iz poročil še ni razvidno, zakaj je prodiranje na tem mestu bilo ustavljeno: ali je tako narasel odpor rdečih, da bi napredovanje ne bilo mogoče brez velikih žrtv, ali pa levo krilo pri Caspeju in desno pri Castellolite prepočasni sledita in bi se ardišče, če bi še dalje prodiralo, mogla nastati nevarnost, da bi iz bočne strani moglo biti obklojeno ter bi se ponovilo isto kot pri Guadalajari ob lanskí Veliki noči. Tedaj je namreč napredujoče središče prišlo predaleč in izgubilo etik z obema kriloma, kar je imelo za posledico nujen in izgub poln umik na izhodne položaje.

Pač pa so Francoske čete včeraj po močni topniški pripravi nenadno napadle rdeče čete na obeh straneh mesta Huesca, ki je od početka državljanske vojne v središču ogorčenih bojov. Napad je bil uspešen in Barcelona priznava umik na drugo érto. Ni še jasno, ali bo mari Franco sedaj na tem odseku nadaljeval ofenzivo proti Kataloniji, ali pa gre le za taktičen manevar, ki naj razbremeni fronto ob reki Guadalopec, kamor so rdeči nagmali ogromne množine vojskava. Računajo, da je general Miaja vrget proti Francu na reko Guadalopec nad 200.000 dobro oboroženih milicnikov.

Salamanca 23. marca. AA. Havas: Nacionalistična radijska postaja je objavila, da so včeraj

Popoldne se je nadaljevala ob 5 in se je takoj pričela razprava o državnem proračunu v podrobnostih. Soglasno so bile sprejete postavke za vrhovno državno upravo, z večino glasov pa postavke za pokojnine, invalidnine, državne dolgeve ter rezervni krediti. Senat je nato takoj pričel pretresati podrobno proračun za pravosodno ministrstvo. K proračunu je podal dalje poročilo resorni minister Milan Simonović. Za njim sta govorila senatorja Dušan Žerić (JRZ) in dr. Nemeš (JNS).

Nato je govoril dr. Kramer. Uvodoma se je bavil z 10% versko doklado za katoliško cerkev ter v interesu cerkve in vernikov zahteval, da se izvaja kontrola nad uporabo tega denarja. V nadaljnjih izjavah pa poudarja, da soglašja z govorom dr. Nemeša glede stalnosti sodnikov in potrebe prekrbe juridičnega naraščaja.

Na izvajanja posameznih govornikov je končno odgovoril minister Simonović ter je dejal, da sicer zakon o sodnikih še ni uzakonjen, vendar pa on dejansko spoštuje stalnost sodnikov. Dopustiti pa se mora, da se v primeru disciplinske preiskave lahko sodniki premestijo, ker je treba zaščititi ljudstvo pred sodniki. Pripravljen pa je dati sodnikom potreben dodek, da se bodo mogli držati strokovno na višku. Prav tako bo poskrbel za potreben kredit za knjižnice pri posameznih sodiščih. V to svrhu bo skrbel za državno izdajo predpisanih zakonov.

Proračun pravosodnega ministrstva je bil nato sprejet tudi v podrobnostih z večino glasov.

Takoj nato je prešel senat na proračunsko razpravo za prosvetno ministrstvo v podrobnostih. K proračunu je dal dalje izjavo resorni minister g. Magarašević, v katerem je obrazložil prosvetno politiko sedanje vlade. Med drugim je dejal, da bo v smislu dobljenih pooblastil ukrenil, da se bo Glasbena Matica v Ljubljani spremeniila v Glasbeno akademijo.

Po govoru resornega ministra se je pričela razprava o proračunu za to ministrstvo v podrobnostih, ki še traja.

Klub senatorjev JRZ

Belgrad 23. marca. AA. Konstituiranje kluba senatorjev JRZ. Danes ob 16.30 do 17.30 se je vršila v senatu prva seja novega kluba senatorjev JRZ. Seji je prisostvoval tudi šef JRZ dr. Stojadinović. Sestanek je otvoril pravosodni minister Milan Simonović. Pozdravil je vse člane, nato pa podelil besedo Petru Bogavcu, da predloži poročilo o dosedanjem delu akcijskega odbora. Bogavac je sporočil, da se je doslej vpisalo v novi klub JRZ 54 senatorjev, to pa pomeni absolutno večino senatorjev. Nato se je začela debata o osnutku klubskih pravil; osnutek je z majhnimi spremembami klub soglasno sprejel. Potem so izvolili klubski odbor; v njem so senatorji izvoljeni po banovinah. Za dravsko banovino je izvoljen dr. Fran Schaubach. Nato se je začela volitev predsedstva in so z vzklikom izvolili za predsednika kluba dr. Djura Koturja, podpredsednika senata, za podpredsednika pa Mila Miškulina in Dušana Trifkovića, za tajnike senatorje Frana Smodeja, Čeda Zaharića in Kamenka Božića ter za blagajnika senatorja Mihajla Mikarevića. Na koncu se je novi predsednik kluba dr. Djura Kotur zahvalil članom za izkazano mu zaupanje in zaključil sejo.

Knez-namestnik in naše leta'stvo

Belgrad 23. marca. AA. Danes popoldne je nj. kr. Vis. knez namestnik blagovolil sprejeti v avdienci namestnika predsednika kr. jugoslovanskega aerokluba Tadijo Sondermajerja. Pri tej priliki je Sondermajer poročal nj. kr. Vis. knezu namestniku kot predsedniku aerokluba o dosedanjem klubovem delu in o delovnem načrtu za prihodnje leto. Klub bo v tem letu posvetil posebno pozornost široko zasnovani pripravi mladine za letalski poklic. nj. kr. Vis. knez namestnik se je Sondermajerju zahvalil za dosedanje klubovo delo ter za dosežene uspehe ter izjavil, da soglašja z delovnim načrtom za prihodnje leto.

Ogenj o Bohinju

Bohinjska Bistrica, 23. marca.

Danes popoldne ob 2 je pričelo goreti gospodarsko poslopje g. Jožeta Urbanca, p. d. Kmetia v Bohinjski Bistrici. Pogorela mu je vsa krmna in zgornji del gospodarskega poslopja, zgoreli pa so tudi vozovi. Živino so pravočasno rešili.

Osebnosti

Belgrad, 23. marca. AA. Dopisnika centralnega prešbiraža Mate Vučetić iz Pariza in Zlatko Maketić iz Rima sta premeščena v Belgrad, dopisnik v Berlinu Miloš Crnjanski je pa premeščen za dopisnika centralnega prešbiraža v Rimu.

nacionalisti pri Huesci prodrli skozi republikansko fronto, in sicer v dolžino 30 in globino 9 km. Ujeli so več tisoč republikanskih vojakov in zaplenili ogromno vojnega materiala.

Saragosa, 23. marca. c. Nacionalistično četo so zjutraj ob 7 prišle do obrežja Ebra in opoldne je glavna nacionalistična četa že prekorala reko. Sedaj nacionalisti prodirajo proti Leridi.

Uradno poročilo glavnega poveljstva pravi: Na zavzetem ozemlju pri Huesci smo zasedli Lierto in Abasquez, potem pa še vasi Siera de Gratal, La Majetas de Coronas, Quartos Mesca-riolos, Lomas de Sanja, Bandecabrito, Lavan-duesa, Toleriarta, gradič Crus, Casamantill, Lafuente in še več važnih vrhov. Glavno cesto, ki vodi v Huesco, so naše čete sedaj prekorale. Cesta je bila dosedaj pod nadzorstvom rdečih čet.

Vest iz Belgije o Kataloniji

Rim 23. marca. h. Dopisnik »Giornale d'Italia« poroča iz Bruslja: Neki takojšnji listi so zabeležili vest iz mednarodnih marksističnih krogov, da hoče katalonska vlada priključiti Katalonijo Franciji, odnosno da bi se Katalonija prostovoljno postavila pod zaščito Francije. Pri tem omenja, da je bivši predsednik belgijske vlade Vandervelde na povratku iz republikanske Španije pred kratkim govoril o zelo važnem dogodku, ki se bo kmalu zgodil. Nekateri listi trajo, da se bo dogodek odigral še tekom tega ali pa prihodnjega tedna.

To vest pa »Giornale d'Italia« takole komentira: Ni treba posebej poudarjati, da bi bila ta kombinacija v nasprotju z najbolj elementarnimi načeli evropskega mira in ravnotežja na Sredozemskem morju.

Velik gozdni požar

Pri Ilirski Bistrici je ogenj uničil velike nasade borovcev Na pomoč je prihitelo vojaštvo štirih garnizij

Ilirska Bistrica, 22. marca. V neposredni bližini Ilirske Bistrice v Italiji so začeli v ponedeljek ponoči goriti borovci na gori Sv. Abacija. Kmalu so bili vsi novi nasadi uničeni, ogenj se je pa z nepopisno hitrostjo razširil na lepe stare nasade. Bistriško gasilsko društvo je bilo pod vodstvom načelnika g. Šaše Ličane takoj na požarišču. Požar pa se je že tako

razširil, da mu domači gasilci niso bili kos. Poklicati so morali na pomoč gasilce z Reke. Danes zjutraj je bil požar tako razširjen, da je bil v pripravljenosti ves armadni zbor. Šele ko je prišlo na pomoč vojaštvo z Reke, Bistrice, Košane in iz St. Petra, so z napornim delom zadušili ogenj. K požaru je prihitel tudi novi reški prefekt in več višjih častnikov. Škoda cenijo na 1.000.000 lir.

Zavod za vzgajanje in poboljševanje mlajših mladoletnikov

pri okrožnem sodišču v Ljubljani je prenapolnjen in bo treba najti zanj čimprej primerne prostore

Slovenski javnosti je znano, da oddaja sodišča na področju ljubljanske apelacije ono mladino moškega spola, ki je zagrešila med 14. in 17. letom prestopke po kazenskem zakonu in ki je že toliko moralno pokvarjena, da je potrebna zanjo posebna vzgoja, v Zavod za vzgajanje in poboljševanje mlajših mladoletnikov, ki ima posebni oddelek v poslopju jetnišnice okrožnega sodišča v Ljubljani. Ta zavod je bil ustanovljen l. 1930 kot poseben oddelek jetnišnice in so se sprva pošiljali vanj le oni mladoletniki, ki jih je obsodilo sodišče na poboljševanje, ki traja po zakonu najmanj 3 leta in najdalje 10 let. V ta oddelek so se pošiljali le te mladoletniki, ki imajo prestopke po kazenskem zakonu. Za lažje primere, pri katerih prestopki niso bili hudi in kjer je bila pomanjkljiva predvsem vzgoja, pa določa zakon, da se taki mladoletniki oddajajo v oddelek za vzgajanje. Sprva so se pošiljali v zavode izven Slovenije, predvsem v Glinu, ko pa je postal zavod v Glini prenapolnjen, je odredilo ministrstvo pravde, da se tudi taki mladoletniki lahko oddajajo v omenjeni oddelek za poboljševanje. Tako je prvotnemu oddelku za poboljševanje bil priključen tudi oddelek za vzgajanje.

S postopno vzgojno organizacijo, kakor tudi z organizacijo oddelka, ki naj bi v okviru danih razmer čim bolj ustrezala uredbam o načinu vzgajanja in poboljševanja mlajših mladoletnikov, ki jih je izdal ministrstvo pravde v sporazumu z ministrstvom prosvete, se je oddelek polagoma prekrstil v zavod in kot takega ga je minister pravde pri svojem letošnjem ekspoziciji tudi omenjal. Torej ta naš edini slovenski Zavod za vzgajanje in poboljševanje mlajših mladoletnikov ni več oddelek jetnišnice okrožnega sodišča v Ljubljani, marveč je že zavod, ki pa zaenkrat mora uživati gostoljubnost jetnišnice okrožnega sodišča, čeprav po svoji važni in težavni vzgojni funkciji ne spada v jetnišnico. Poleg tega naj bo še omenjeno, da je prvotni odlok ministrstva pravde bil izdan s komentarjem, da osnuje posebni oddelek zato in za toliko časa, dokler se ne napravijo posebni zavodi za vzgajanje in poboljševanje mlajših mladoletnikov.

Toda potrebe so tirale stvar še dalje. Kakor omenjeno, so se v zavod sprejemali do pred kratkim le mlajši mladoletniki, t. j. od 14. do 17. leta starosti. Varstveno, odnosno skrbstveno sodišče pa je imelo opravka tudi z mladino pod 14 letom starosti in ker tozadevni zavod v Glini ni imel prostora, da bi sprejel le-te, je moralo ministrstvo komeno pristati tudi nato, da se otroci pod 14 letom oddajajo v ta zavod. Tako je dobil zavod nov oddelek za otroke in tako bo moral nositi danes naziv: Zavod za vzgajanje in poboljševanje otrok in mlajših mladoletnikov.

Zavod je imel prostora največ za 50 gojencev. Danes pa je to stanje preokrajano. Poleg tega čaka na sprejem v zavod pri ljubljanskem in mariborskem sodišču, pa tudi pri drugih okrožnih in okrajnih sodiščih, še okrog 25 otrok in mladoletnikov za sprejem v zavod. In če k temu številu pristajemo še vse one otroke in mlajše mladoletnike, ki so bili od sodišča ponovno odpušteni zaradi tega, ker zanje ni bilo prostora, potem mirno lahko računamo, da je kandidatov za zavod v Sloveniji najmanj 100.

Vprašanje posebnega zavoda za vzgajanje in poboljševanje mladoletnikov obstoja že skoraj 30 let, pereče pa je postalo predvsem z letom 1929, ko je bil izdan kazenski zakon in zakon o sodnem kazenskem postopku ter na podlagi teh dveh zakonov posebne uredbe o zavodih za vzgajanje in poboljševanje mlajših mladoletnikov. Med pedagogi in socialnimi, predvsem mladinskozasadnimi delavci je bilo to vprašanje načelno že davno rešeno. Vsi ti otroci in mlajši mladoletniki predstavljajo kader tistih mladih ljudi, ki so jih kulturne, socialne, gospodarske in zdravstvene prilike tako ali drugače iztirile iz normalnega, odnosno pravilnega življenja in ker se zanje nih-

Velik požar pri Št. Vidu nad Ljubljano

Ljubljana, 23. marca.

V vasi Stanežice nad Št. Vidom pri Ljubljani je danes okoli pol ene izbruhnili velik požar. Dva sosedja sta tedaj opazila, da je prišla goriti streha nad gospodarskim poslopjem oziroma žganjarno, ki je last Ivana Zaleta, Stanežič 39. Je to dom obeh podjetnikov bratov Zaleto, znanih po vsej Sloveniji. Domačini so skušali požar sicer zadušiti in prihiteli so tudi razne požarne brambe, tako iz Št. Vida, iz Guncelj, Medna, Stanežič, Vižmarij in tudi ljubljanski prostovoljni gasilci. Požar se je v nekaj minutah razširil na vse gospodarsko poslopje in na enonadestropno stanovanjsko hišo, ki je stala tik gospodarskega poslopja. Velika nevarnost je bila, da se požar prenese še celo na skladišče, v katerem so velike množice žganja in drugih spiritozov, ki bi se utegnile vneti. Kar bi dovedlo do strašne eksplozije. Gasilcem se je posrečilo požar omejiti. Domačini in gasilci pa so iz gorečega gospodarskega poslopja in iz stanovanjskega poslopja rešili mnogo predmetov, kakor pohištva, obleke, kadi in drugih predmetov. Obe poslopji sta precej na samem in za drugo naselje ni bilo nevarnosti. Gorelo je skoraj do 5 popoldne. Poslopje je prgorelo do tal, enako tudi stanovanjska hiša, v kateri so se vdrli stropi. G. Ivan Zaleta ima najmanj 150.000 din škodo, ki je le delno krita z zavarovalnico. Na kraj požara je prihitelo mnogo ljudi iz bližnjih vasi ter so bila potrebna prav energična svarila, naj ljudje ne dajo preblizu požara, ker se je bilo vsak čas bati eksplozije, ki pa je k ereči izostala. Požar je nastal najbrž zaradi kratkega stika, ali pa zaradi tega, ker se je vnel dimnik.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 22. marca.

Materinska proslava, ki jo je priredilo Slomskovo prosvetno društvo v nedeljo 6. marca, je bila tako ektrno pripravljena, da je zadovoljila tudi najbolj kritičnega gledalca. Središče igre je tvorila Meškova dramatska slika »Matic«, brez dvoma eno najkvalitativnejših del, kar so jih zagrebški Slomskarji sploh kdaj igrali. Igralci so vložili vse svoje moči v delo in nekatere prizore tako doživeto podali, da so premagali vsakogar. Bogastvo misli in očarujoča lepota Meškove drame je prišla do popolnega izraza in bi bilo dobro, ko bi društvo prihodnjega jesen igro ponovilo. Poleg igre amo slišali tudi govor o materi, med odmori pa primerne deklamacije in recitacije Cankarjevih in Finžgarjevih črtic.

Predavanja. Ta mesec pa je pripravilo Slomskovo prosvetno društvo tudi dvoje večjih predavanj. Tako je bilo prvo (13. marca) posvečeno nadškofu dr. A. B. Jegliču. Ob lepih skioptičnih slikah nam je ravnatelj Prosvetne zveze g. V. Zor predložil življenje, delo in pomen rajnega nadškofa Jegliča, po predavanju pa nam je film pokazal Jegliča na poti po Ameriki, na evharističnem kongresu v Ljubljani in pa njegov veličastni pogreb. Preteklo nedeljo (20. marca) pa nas je predavatelj g. A. Bergant popeljal v Sveto deželo in nam temeljito razložil zemljo in ljudi, kjer se je izvršilo naše odrešenje. Skioptične slike so nam pomagale pri razumevanju. Obe predavanji sta bili v Jeronimski dvorani, ki je bila obakrat polna hvalnih poslušalcev.

Esperanto. V četrtek 10. marca je bil sklepni večer esperantskega tečaja, ki ga je v Slomskove prosvetnem društvu organiziral g. France Sešek, vodil pa g. A. Museli. Živahen razgovor, deklamacije in petje esperantskih pesmi je pokazalo lepe uspehe, ki so jih tečajniki dosegli v dveh mesecih. Dvorana je bila okrašena z veliko esperantko zastavo, g. Muselju pa so njegovi »učenci« dali za spomin lepo diplomu in šopek nageljnove.

Dekliško zavetišče »Ognjišče« (Solovljeva 3) je imelo 13. marca redni občni zbor.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Pogreb slovenske matere

Zgornje Sušice, dne 23. marca.

678 oseb je spremljalo k večnemu počitku mater g. ministra in senatorja dr. Kulovca, da s tem pokažejo spoštovanje slovenski materi, ki je v delu in molitvi dotalpea, ter njenemu sinu, ki je postal velik med sinovi domovine. Gotovo so do sedaj še nikdar ni vil tako veličasten pogreb po dolinici, ki veže Spodnje in Zgornje Sušice in se verjetno za dolgo dobo ne bo več. Nebo se je zjasnilo in solnce je z vso svojo toploto obljelo ta krasen kosček Dolenjske, kjer je vse delo zastalo, ko da bi bil velik praznik. Zvonovi na Cerovecu, kjer kraljuje sv. Trojica in gleda doli na dom pokojne slovenske matere, so vso jutro zvonili in zvonili v solnčni dan. Samo njihov glas je razodeval, da ta dolinica ne praznuje praznika, marveč, da spremlja v grob eno najboljših slovenskih mater.

Skoraj vsaka hiša je poslala gospodarja in gospodinjjo. Solški otroci so bili vse na mestu. Iz okoliških naselij so prišla zastopstva. Iz Novega mesta in iz Ljubljane so prihajali avtomobilski avtomobili, avtobusi z oddelki pogrebi. Dolinica je bila kakor preplavana od tolikega ljudstva in od rož, ki so se vsipale na krsto slovenske matere. Le zvonovi pri Sv. Trojici so zvonili in zvonili ter se je njihov glas tako mlo odbijal po visokih gorah, ki jih je božalo lepo spomladansko solnce.

Pogrebi so se zbrali vsi na domu pokojne matere. Skoraj ni bilo prostora za vse med siljenimi hišicami te ljubke vasi, ki je ob svojem velikem sinu žalovala za vzorno gospodinjjo, eo sedo in materjo.

Novomeški g. prošt Čerin je zbral duhovščino na domu pokojnice in tamkaj prvič blagoslovil truplo. Asistiral sta mu kanonika gg. Trškan in Kek, v belo pa je bilo oblečenih še 13 duhovnikov: topliški župnik, ki je dušni pastir Sušice, dekan iz Žužemberka, župnik od Šmihela pri Žužemberku, od Šmihela pri Novem mestu, iz Vavte vasi in iz Soteske, dva očeta iz sliškega samostana, dva očeta iz samostana oo. frančiškanov v Novem mestu, kaplana iz Mirne peči in iz Toplice, dva gospoda iz samostana usmiljenih bratov.

Potem se je razvil pogrebni sprevod iz Spodnjih v Zgornje Sušice, sredi njiv in travnikov, po skoraj pol ure trajajoči poti. Nobenih rediteljev ni bilo treba. Kar sami so se v tihi žalosti razvrstili pogrebi, od katerih nikdo ni obrnil suhega očesa, ko se je truplo pokojne matere poslavljalo od doma, oblitno z blagoslovljeno vodo, sredi prebujajoče se spomladi, ob zvonjenju zvonov Sv. Trojice, ki je žalostno zrla sem doli s svojega zelenega hrička, ob strnjenih molitvah, ki jih je na glas govorilo pridno domače ljudstvo. Tam znan, nekako na eredi poti med Spodnjimi in Gornjimi Sušicami pa je sprevodu prišla nasproti mladina pod vodstvom solškega upravitelja Jan-kota in njegove soproge Elizabete Alfred, ko da bi farna cerkev vzorni materi poslala nasproti mladino, da jo ona spremi k večnemu počitku.

Ganljiv sprevod, ki ga doživimo le na naši deželi. Devetdeset solških otrok na čelu, za njimi 38 domačih deklet, ki so nosila prekrasene vence iz domačih spomladanskih cvetic, nato topliška gasilca četa, za njo fantje, ki so nosili 8 velikih vencev, nato 48 domačih mož in fantov, ki so glasno molili rožni vene, da je odmevalo po zeleni, od solca obsijani dolinici. Za njimi je prišla duhovščina z novomeškim proštom na čelu, za njo pa preprosta, skromna rakev, kot jo je porojnica sama želela, da se v ničemer ne razlikuje od svojih eorjakov. Za truplom je šla družina blage pokojnice s enim ministrom in senatorjem dr. Kulovcem na čelu. Potem pa nepregledna vrsta pogrebov, žena in mož, 160 mož in 174 žena, glasno moleč rožni vence. Med temi smo našli veliko številno oddelčnikov, ki so se iz spoštovanja do vzorne slovenske matere in do njenega velikega sina hoteli udeležiti ganljivega slovesa pod Uršnimi sili.

Notranjega ministra g. dr. Korošca in bana g. dr. Natlačenja je zastopal načelnik banske uprave g. dr. Hubad. Z njim je šel župan slovenske prestolnice Ljubljane dr. Adlešič. Opazili smo še etiškega opata dr. Kostelca, predsednika apelacije v Ljubljani dr. Gollo, narodnega poslanca dr. Koceta, svetnika Čadeža kot zastopnika Katoliškega tiskovnega društva, ravnatelja Jugoslovanske tiskarne g. Čecha s soprogo glavnega urednika »Slovenca« dr. Ahčina, ravnatelja »Slovenčeve« uprave g. Rakovca, vodjo propagandnega oddelka »Slovenca« inž.

»Živo orodje« Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zobe. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

Za ureditev mariborskih pokopališč

Maribor, 23. marca.

Snoči je bila seja novoosnovanega mariborskega mestnega pokopališkega odbora. Na seji so obravnavali načrt inž. arh. Cernigoja za ureditev mariborskih pokopališč ter je odsek ta načrt odobril in sklenil, da ga predloži mestnemu svetu v končno odločitev.

Čut pietete do umrlih in pa zavest potrebe, da se pokopališko vprašanje v Mariboru vendarle enkrat že začne in se zunanost pokopališč uredi, sta vodila mestno občino, da je ustanovila navedeni odsek. Vsi meščani so to vest z veseljem sprejeli. Saj so mariborska pokopališča pravcata trgovska skladišča nagrobnikov. Pokopavanje se je vršilo pred vojno brez vsakega sistema. Po vojni se je v tem pogledu nekoliko izboljšalo, zato pa je še ostala stara razvada, da so ljudje postavljali nagrobne in spomenike po svoji mili volji, brez vsakega ozira na okolico. Seveda je zaenkrat nemogoče popraviti te storjene napake. Pač pa določa novi načrt ureditev dosedaj še neizrabljenih prostorov na pokopališčih, ki se bodo zasadila z zelenjem ter se bo vršilo na njih pokopavanje po določenem redu. Kot prvi prostor se bo na ta način izbral osrednji del mestnega pokopališča, na katerem so bili pokopani vojaki iz svetovne vojne. Njihove ostanke so lansko leto izkopali ter so jih prenesli v skupne grobnice, stari prostor, ki je najlepši na pokopališču, pa je za sedaj še neizrabljen.

Bistvo novega načrta je enostavno: Dosedaj so se postavljali spomeniki na grobovih tako, da so se dotikali s hrsti skupaj. Po novem načrtu pa bo zasajena med spomeniki živa meja, tako da bo vsak nagrobnik ločen od drugega z zelenjem. Tudi bo treba predložiti za vsak spomenik posebej načrte, da se ugotovi, ali se sklada z okolico. Za ta načrt se je izrekel tudi že zastopnik frančiškanske župnije ter je obljubil, da se bo izvajal tudi na frančiškanskem pokopališču.

Stara kokainska afera pred sodiščem

Ljubljana, 23. marca.

Že leta 1934, meseca avgusta, odkrita velika kokainska afera, v katero je bilo zapletenih do 20 oseb, ki so kar na debelo sleparile z laži-kokainom, je bila pred malim kazenskim senatom danes končno likvidirana. Pred senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Fran Kovač, je napovedal prišel lekarniški asistent, leta 1884 v Radovljici rojeni Maks Hammerlitz. Obtožen je bil prestopka prevare, ker je v začetku leta 1934 in aprila istega leta prodal drogeristu C. Kotarju dvakrat po 200 gramov »novokokaina« kot pristen kokain za znesek 8.800 din. Obtoženec se je izgovarjal, da je Kotarju izrecno pri kupitju zatrijeval, da prodaja »novokokain«. Cena tem izdelku je 10 do 20 din za gram, nasprotno je cena pristnemu kokainu od 70 do 80 din za gram. Kotar je bil le posredovalec za druge interese. Zrtve sleparije je postal tudi neki Žigon, ki se sedaj nahaja v Nemčiji, odnosno v Vzhodni marki. Tega so bili že poprej opeharili za 40.000 dinarjev. Po kupitju pa je prejel Hammerlitz iz Italije pismo, da blago ni bilo pristno, marveč »salicil«. Nato so se z Žigonom na Kotarjevem stanovanju poravnali. Priča Ciril Kotar ga je močno obremenil in je trdil decidirano, da mu obtoženec ni nikdar omenil, da se nahaja v eteklenicah »novokokain«, marveč mu je zatrijeval, da je blago pravo in pristno. Zaslusilni je bilo še več drugih prič.

Maks Hammerlitz je bil obsojen na štiri mesece strogega zavora, v plačilo denarne kazni 420 din, odnosno sedem dni zavora ter v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti.

Iz Julijske krajine

Dve duhovniški vesti s Tržaškega. Za župnika na Katinari pri Trstu je bil umeščen tamošnji župni upravitelj g. Anton Piščanec, rihemberški rojak. — Msgr. Josip Ziani, prelat in stolni kanonik v Trstu, je imenovan za dekana tržaškega cerkvenega mestnega okrožja na mesto msgr. Savernija, ki se je preselil na otok Tremiti v Jadranskem morju.

Sonce, boleznj in novi grobovi. Pred kratkim smo poročali, kako se tu v Julijski krajini že tedne in tedne kopljejo v soncu in kako kljub temu gospodarji bolezni in poje mrtvaški zvon. Položaj se ni nič spremenil. Dnevi se vrste jasni in sončni, da je užitek. Le redko zajadrta po nebesnem svodu kak oblak in temnega, grozečega neba še kmalu ne bomo več poznali: samo vedrina. Zemlja je skozi in skozi presušena in nič ne zeleni. Na brežinah in po senožitih v goratih predelih se zlasti na sončnih legah melini premrzla prst in grozi slaba kosnja; tudi pomanjkanje vode je pomekod že občutno. Jutra in večeri so in se čutijo po gorkem polnočnem soncu še bolj hladni. In kar je najbolj zagonetno: kljub suhemu vremenu in soncu trpijo ljudje za prehladi in neke vrste influenza se prav vzemirljivo širi. Tako nam poročajo z Spodnje Krasa, da je v Kostanjevici, Brestovici in tam okrog na desetine bolnikov. V Kostanjevici so bila n. pr. v eni noči štiri previdenja z Najsvetjšim. Zdravniki so prezaoposleni, vendar pa boleznj, ki ima nekaj svojevrstnega, se nedogadnega, ne morejo uspešno do živga. Pripete se primeri, v katerih bolezen zelo hitro napreduje. V Vrtojbi je umrla po par dneh boleznj 25letna mladenka Lada Vuk; še na večer pred smrtjo se je šalila s svojimi domačimi, drugo jutro se je že poslovila za vedno. V Gorici je pobrala slična bolezen, kateri se pridružila pljučnica, še mlado gospo Ivano Rolih, trgovčev soprogo. Naj počivata v miru!

Škrilje na Vipavskem. V visoki starosti 84 let je mirno v Gospodu zaspal tukajšnji ugledni posestnik Pavel Rustja. Bil je neugnano delaven in skrben ter je trem iz enajstotice svojih otrok oskrbel visokošolsko izobrazbo. Eden, duhovnik, je žal že pred vojno legel v grob, drugi, inženir Jože, živi in dela v Gorici, tretji, Lojze, doktor prava, je pri železnici v Ljubljani. Znančnemu in zglednemu pokojniku ohranimo časten spomin.

Soča pod Triglavom. V naselju Lepenje je izbruhnili požar pri posestniku Andreju Kravanja, po domače pri Blažu. Družina je trdno spala in se je prebudila šele v zadnjem hipu, tako da si je rešila samo golo življenje. Ogenj je preskočil na bližnje stavbe — hleve in malo hišico — in je pogorelo sedem poslopij do tal. Ker je pihal močan veter, se je ogenj strahotno hitro širil; v desetih minutah so bila vsa poslopja, krita z leseno streho, v plamenih. Zgorelo je tudi več ovac. Maloštevni gasilci, katerim so pomagali finančni stražniki, so z naporom preprečili, da se ni ogenj še bolj razširil. Nevarnost je bila res velika, saj so se vžgala več kot sto metrov oddaljena drevesa. Gospodarja so finančni stražniki komaj rešili iz goreče hiše, kjer je bil že v nezvesti. Škoda je okrog 80.000 lig.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 24. marca: Gabriel, nadangel; Simon, mučenec. Zadnji krajec ob 2.00. Herschel napoveduje mrzlo vreme.

Petek, 25. marca: Oznajenje Marije Device.

Novi grobovi

† Na Golniku je umrla v torek gospa Angela Omerza roj. Čučnik. Umorila jo je zavrtna bolezen jetika v cvetu mladosti 23 let. Na mrtvaškem odru leži v Križah v Prosvetnem domu. Pogreb bo v četrtek, dne 24. t. m., ob 3 popoldne na pokopališču v Križah, ki leži poleg postaje. Naj ji sveti večna luč! Žaljučim svojcem naše globoko sožalje.

Osebnosti

— Iz učiteljske službe. Za učitelja v Siči, okraj Vojnič (savska banovina) je postavljen gosp. Ferdo Golob iz Novega Sada.

— Izpit so opravili za čin sanitetnega majorja mornarice san. stotnika I. razr. mornarice dr. Anton Stor in dr. Vinko Ivanovič in za čin san. stotnika II. razr. mornarice san. poročnika mornarice dr. Ivan Hušner in dr. Marjan Kostič.

— Stavbeniški izpit za visoke stavbe so opravili dne 22. t. m. naslednji kandidati: Dušan Breznik, Vladimir Ravnikar, oba iz Ljubljane, N. Belin iz Trbovelj, H. Holzer iz Maribora, N. Vidmar iz Maribora, Jakob Bernartel z Bleda in Ludovik Zvan z Bleda. Mladim stavbenikom iskreno čestitamo.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Premiera

„Sirotina maia bogatinka“

Shirley Temple

— Prebivalstvo okolice Skofje Loke in Medvoda opozarjamo na odlok okrajnega načelnika v Skofji Loki, da bo na banovinski cesti Skofja Loka—Sora—Medvoda prekinjen promet za vsa vozila čez most v Puštalu zaradi končne dograditve mostu in ureditve cestnišča in sicer v času od 28. marca do vključno 23. aprila t. l. Za lahka vozila se bo v tem času vršil promet po občinski cesti Skofja Loka—Plevna—Suha, čez most na Suhi, težka tovorna vozila, namenjena iz Medvoda v Skofjo Loko ali obratno, pa bodo uporabljala banovinsko cesto Suha—Jeperca in državno cesto št. 2 proti Medvodu.

— Osebnosti avto zgoraj na cesti. Iz Slovenj Gradca se je vozil na Muto v osebnem avtomobilu znamke »Opel«, lasti industrije Ivana Köllnerja, njegov sofer Ivan Rosenzopf skupaj s Turicem Viktorjem iz Legne in Köllnerjevim kovačem Alojzijem Mavričem. Kaka 2 kilometra od Dravograda proti Muti pa so bušili iz motorja naenkrat visoki plameni in avto je začel goreti. Zgoraj je vse razen motorja in kovinskih delov karoserije. Potniki so se pravočasno rešili iz gorečega avtomobila.

— Novorojenčka ostavila in pobežala. K posestnici Ani Trbovšek v Pristavi pri Črni je prišla mlajša ženska ter jo je prosila za prenočišče. Prenočevala je v hlevu, naslednjega jutra pa je izginila. Ko je Trbovškova prišla jutraj v hlev, je zaslišala iz kote, kjer je ponoči ležala tujka, otročji jok. Šla je pogled ter je našla tam novorojenčka moškega spola, ki ga je očividno tujka ponoči povila ter ga je tam pustila. Trbovškova je poskrbela vse potrebno za otroka, obenem pa je primer prijavila orožnikom. Ti so sedaj izsledili mater v osebi služkinje Apolonije Črenovšek iz Nove Stitice, ki je priznala, da je otroka porodila ter ga je pustila v hlevu, ker pač ne more skrbeti zanj. — V zvezi se začenja na materinih kolenih je rekel neki elavni mož. Toda matere so večkrat v zadregi kako naj svoje malčke vzgajajo. Najnovejša knjižica »V materini šolici« jim je v tem prevažnem delu pomočnica in svetovalka. Naj jo ob materinskem dnevu vsaka mati dobi v roke. Stane le 1 dinar. Naroča se pri upravi »Knjižice, Rakovnik, Ljubljana.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastojajo krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju žolčeca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemljijo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni uporabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Na naslov Kmetijske poizkusne in kontrolne postaje v Ljubljani. Banška uprava je mariborskemu trgovcu Berdajsu poverila nakup večje količine deteljnega semena. Blago se je vozilo iz inozemstva ter se sedaj leži na mariborski carinarnici, čeprav je že pred mesecem dni dospelo. Krivda je na poizkusni in kontrolni postaji v Ljubljani, ki mora prej semena preizkusiti. Potrebni vzorci so bili postaji odposlani že pred mesecem dni, rešitve pa ni od nikoder, nad čemer se pač kmetje upravičeno pritožujejo, ker ne morejo priti do semena. Čas setve je prišel, semena pa ležijo zaradi počasnega poslovanja ljubljanske poizkusne postaje na carinarnici. V zvezi s tem dogodkom kmetje v mariborski okolici ponovno zahtevajo, da bo poizkusna in kontrolna kmetijska postaja v Mariboru, ker gre pač največ kontroli podvržene blaga skozi Maribor. Dela bi bilo v Mariboru toliko, da bi prav lahko zaposlili celotno in samostojno postajo, ki naj bo tam, kjer so potrebe največje.

— Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani priporoča sledeče novosti: Berghaus, Die Frohbotschaft von der Erlösung. Gedanken zur heiligen Fastenzeit. 178 str., vez. 44 din; Goodier, Jesus Christus als Mensch unter den Menschen. Seine Selbstoffenbarung vor und in der Leidenswoche. 525 str., vez. 140 din; Kuckhoff, Christus und der Mann. Darstellung in den katholischen Männern. 200 str., vez. 36 din; Lippert, Gespräche. 179 str., vez. 42 din; Lippert, Unseres leidenden Herrn Reden und Schweigen vor den Menschen. 299 str., vez. 46 din; Pfeil, Der Mensch im Denken der Zeit. 199 str., vez. 46 din; Schumann, Die Geheimnisse am Vater Titus. 110 strani, vez. 36 din; Schulte, Seelsorge am Seelsorger. 179 str., vez. 60 din; Sebastian, Leuchten am Wege. Stoff- und Beispielsammlung für Predigt und Katechese. 187 str., nevez. 33 din; Toth, Das ewige Leben. Predigten. 230 str., vez. 46 din.

— V članku: »Operativna terapija nebnice«, ki smo ga priobčili preteklo nedeljo, se mora v 4. odstavku, 4. vrsti glasiliti: »zadostuje le delna odstavnitev«. V 7. odstavku, v peti vrsti, je tiskano: »da so delali tisti krivico«, namesto: »da so delali tistim krivico«. Prva beseda drugega odstavka je »Za« (ne »Na«).

— Za 2 ali 3 dni v Gorico-Trst ali v Padovo-Benetke, romarski avtoizlet 7. aprila k žalostni M. B.

na Miren in na Sveto goro (po Vipavski dolini). Priglasite se takoj za brezplačna navodila »Družini božjega sveta«. Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 23. t. m. je objavljen »Zakon o odlikovanjih reda Karadjordjeve zvezde z meči«, dalje »Pravilnik za izvrševanje določb zakona o spremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov«, »Avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov (odst. 1., čl. 2., in odst. 1., čl. 20.)«, »Spremembe in dopolnitve člena 22. občnega pravilnika o vozni in prevoznih ugodnostih«, »Odločba o razširjeni področja carinarne v Dravogradu« in »Popravek ukaza o spojitvah, razdružitvah in pregrupacijah občin itd. v območju dravske banovine, in sicer glede okraja Ljutomer«.

— Gospodje kateheze vedo, kako težko je učenecem nazorno predstaviti in razložiti pomen in vzvišenost zakramenta sv. birmе. Dobrodošla in koristna jim bo pri razlagi knjižica »S. birmе«, ki z otroki po otroško kramlja in jim globoko resnice tako preprosto tolmači. Stane le en dinar. Dobi se pri upravi »Knjižice, Rakovnik, Ljubljana.

— Huda nesreča v premoškopu. V premoškopu Urutah v Zajezdi pri Ivanu v Hrvaškem Zagorju se je te dni pripetila huda nesreča. Trije delavci so ob 2 popoldne prišli v rov ter pričeli razkopavati večjo žilo premoga. Podporni les pa se je tedaj podrl in se je na delavce vsula ogromna množina zemlje. Nesrečo je opazil četrti delavec, ki je stal v stranskem kotu, ki pa ni mogel pomagati svojim tovarišem ter so ga našli šele ponoči živega in zdravega, medtem ko so prvi trije delavci bili takoj mrtvi. Do sedaj še niso mogli odkopati pogrešanih delavcev, ker so plasti zemlje prevelike. Oblasti preiskujejo vzroke te nesreče.

— Split za svoje zračne zveze. V Splitu je bil te dni občni zbor Aerokluba, na katerem so zborovali naglašali svojo nevoljo, ker je Split še vedno izključen od zračnega prometa v državi. Zborovali so sprejeli resolucijo na osrednjo upravo Aerokluba in Aeroputa, v kateri zahtevajo, naj bo Split čimprej priključen na letalske zveze z vsemi važnimi mesti v državi.

— Proračun mesta Niša. Na občinski seji mesta Niša je bil sprejet proračun mestne občine, ki obsega 20.650.000 din dohodkov, oziroma izdatkov, ter je za 1.911.000 večji od lanskega.

— Gosta megla na Jadranu. Na vsem našem Primorju vlada že dva dni gosta megla, ki onemogoča razgled že celo na nekaj metrov. Samo parnik »Ljubljana«, ki plove med Sušakom, Splitom in Dubrovnikom, je imel 9 ur zamude zaradi megle. Enako zamudo so imeli tudi drugi parniki.

Preko 10.000
zdravniških
priznanj!

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVIH IN REKONVALESCENTOV,

Izvrsten okus — Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah: litrska steklenica Din 77[—], pollitrska Din 48[—], četrtlitrska Din 32[—]. Reg. S. br. 3290 od 24. II. 1933.

Serravallo

Železnato
KINA-VINO

Ljubljana

V četrtek, dne 24. marca 1938

Gledališče

Drama: četrtek, 24. marca: Gospoda Glembajevi. Red četrtek. — Petek, 25. marca: Pokojnik. Izven. — Sobota, 26. marca, ob 15: Bela bolezen. Izven. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. — Nedelja, 27. marca: Rdeče rože. Izven. Znizane cene.

Opera: četrtek, 24. marca: Prodana nevesta. Goštuje Josip Krizaj. Red B. — Petek, 25. marca: Grofica Marica. Izven. Znizane cene. — Sobota, 26. marca: Rigoletto. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja prof. Osipa Šesta. Izven.

Prireditve in zabave

Prosvetno društvo Trnovo priredi na praznik Marijinega Oznajenja ob 8 zvečer v društvenem domu »Materinsko proslavo« s peštrnim programom pri katerem bodo nastopili člani in članice ter dečki in deklice Marijinega vrta pod vodstvom gđ. Cegnarjeve. Predprodaja vstopnic na praznik od 10—11 popoldne.

Franciškanška prosveta M. O. v Ljubljani uprizori v režiji g. Milana Skrbniška v petek, 25. marca, točno ob 8 zvečer ljudsko igro s petjem v 5 dejanjih in 7 slikah »Deseti brat«. Pri predstavi sodeluje orkester Franciškanške prosvete M. O. Kljub velikim stroškom režije ostanje običajne znizane cene po 6, 4, 3 in 2 din. Predprodaja v pisarni Pax et bonum.

V spomin in zahvalo našim ljubim mamicam uprizore dekleta iz moštanskega krožka v petek ob 8 zvečer v Ljudskem domu v Mostah zelo pester spored z zaključno igro »Če mati ne ljubi«. Vstopnice ves dan v predprodaji.

Sestanki

Trnovski Fantovski odsek ima drevi ob 8 v Domu izredni sestanek. Ker so na sestanku zelo važna društvena poročila, je dolžnost elehernege član, da pride.

Fantovski odsek Sv. Jakob ima drevi ob 8 svoj redni sestanek, na programu je zanimivo predavanje. Sempetrski fantovski odsek ima drevi ob 8 svoj redni sestanek.

Ribarsko društvo v Ljubljani bo imelo svoj občni zbor dne 26. marca v hotelu Miklič. Pričlove ob 20. Na dnevnem redu so poleg običajnih zadev volitve odbora.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 81.

Poizvedovanja

Izgubljen je bil v petek popoldne v tramvaju od Zg. Siske do št. Vida damski kočuhovinst ovratnik. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v remizi v Zg. Siski.

★

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri, na praznik, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice, obkraj ob pol 7.

Oficirski dom ljubljanske garnizije priredi v soboto 26. marca ob 20.30 v veliki dvorani Kazine, Kongresni trg 1, družabni večer s koncertnim delom v korist fonda za pobijanje tuberkuloze v vojski. Prosimo tovariše rezervne oficirje in vse ostale sposovane prijatelje naše vojske, da se v čim večjem številu odzovejo temu bavlju z ozirom na humanitarni cilj prireditve. Vstopnina je 10 din za oeebo. Prostovoljni pripevki se hvaležno sprejemajo. Začetek koncertnega dela bo točno ob 21. Obleda po volji. — Uprava oficirskega doma v Ljubljani.

Velikostna drama ljudi
in morja v velefilmu

Gospodarji viharja

(Seehelden)

KINO MATICA 21-24

Predstave ob 16., 19.15, in 21.15 uri

1 Skoraj polovica našega naroda je na tujem izven naših državnih meja in prosi domovino, naj jim pomaga. Izseljenska akademija dne 27. marca ob pol 11 popoldne v franciškanški dvorani bo pokazala našo ljubezen do rojakov v tujini. Ali boete napolnili dvorano pri tej prireditvi, da skupno pokažemo razumevanje tudi za izseljenko mladino? — Prostovoljni prispevki so namenjeni mladinskemu skladu izseljenske mladine za njen obisk domovine.

1 Krščansko žensko društvo proslavi materinski dan dne 28. marca s prireditvijo v opernem gledališču in dne 25. t. m. s sv. mašo v stolnici ob pol 7 s skupnim sv. obhajilom. Sv. mašo bo daroval za umrle članice g. univ. prof. dr. Lukman pri oltarju sv. R. Telesa. Vabimo vse članice in prijateljice društva, da se te pobožnosti udeležijo v čim večjem številu. — Odbor.

1 Prof. O. Šest slavi 25 letnico svojega umetniškega dela pri našem gledališču v soboto, 26. t. m. Za svoj jubilej bo popoldnoma na novo postavil na oder »Rigoletto« v deloma priznani stari zasedbi in deloma v novi. Partijo Gilde bo pela gđ. Nolljeva, Rigoletta pa g. Primožič, vojvodo g. Gostič. Muzikalno pripravlja opero g. Zebre. Zasluge g. prof. Šesta za naše gledališče, pri katerem je začel svojo kariero pred vojno in kateremu je tudi po vojni ostal zvest vse do danes, so izredne. Za občinstvo vedno neviden je zreziral celo vrsto dramskih in opernih del.

1 Združenje brivcev obvešča cenjeno občinstvo in svoje člane, da bodo brivsko-frizerski saloni v Ljubljani na praznik odprti od pol 8 do 12, pred praznikom pa do 7 zvečer. — Komisar.

1 Zanimiva umetniška razstava v Ljubljani. V petek, 25. marca ob 11 popoldne bo v Jakopičevem paviljonu odprta razstava slovaškega slikarja in grafika Mikuláša Galanda, ki bo obsegala nad 50 del. Galanda, rojen l. 1895, se je umetniško izobraževal najprej na akademiji v Budimpešti, nato na šoli za umetnostno obrt v Pragi pri prof. Brunnerju, nakar je prestopil na praško umetniško akademijo, kjer mu je bil učitelj najprej prof. Brömse, po Brömsejevi smrti pa prof. František Thiele. Od leta 1930 je Galanda profesor risanja na umetniški obrtni šoli v Bratislavi. Poleg Ludovika Fulle je Galanda najpomembnejši sodobni slovaški slikar, ki ga zlasti odlikuje mojstrsko obvladovanje forme in barve. Iz njegovih zadnjih del se jasno vidi, kako se je slikar otrese tujih vplivov (Munch, Picasso) in se od ekspressionizma in surrealizma povrnil k realni du-

c Celjski fantovski odsek priredi 1. telovadno akademijo s sodelovanjem Dekliškega krožka v nedeljo, 3. aprila ob 4 popoldne v dvorani Ljudske posojilnice v Celju.

c Sredpostni sejem — kramarski in živinski — bo v soboto 26. marca.

KINO METROPOL, CELJE

Danes premiera najnovejšega filma
Benjamina Giglia
»USPAVANKA« (Mutterlied)
Maria Cebotari

c Strogo obvezen sestanek vsega članstva nogometne sekcije SK Jugoslavije bo drevi ob 8 v telovadnici okoliške šole. Zaradi tekom v petek in nedeljo — izredno važno! Načelnik.

Maribor

m Materinska proslava bo v petek na praznik v Mladinskem domu v Cvetlični ulici ob 16.30, za šolsko mladino pa ob 9.30 (po šolski sv. maši). Na sporedu so razni prizori iz življenja in delovanja mater, deklamacije, petje, igra »Snegulčica« in »Klatež-Potepuh«. Med odmori igrajo tamburaši iz Krčevine.

m Mariborski spomenik na Trgu Svobode. V Mariboru je bila v ponedeljek komisija, ki je proučevala vprašanje prostora za postavitev spomenika pokoj. našemu vladarju Aleksandru I. V komisiji so bili mestni župan dr. Juvan, univ. prof. Stole in ravnatelj Narodne galerije Zorman iz Ljubljane, predsednik mariborskega spomeniškega odbora dr. Lipold z blaginikom bančinim ravnateljem Bogdanom Pogačnikom ter članoma pisateljem dr. Sorlijem in inž. arh. Jelencom. Komisija se je odločila za postavitev spomenika na Trgu Svobode. Obenem pa se je sestavil tudi tekst razpisa osnutka za spomenik. Določene so tri nagrade in pet odkupov. Če bo šlo vse po sreči, bomo v Mariboru prihodnje leto praznovali slovesno odkritje spomenika.

m Tujskoprometna propaganda za leto 1938. Tujskoprometna zveza v Mariboru opozarja vse lastnike hotelov in penzionov ter olepševalna in planinska društva, naj zahtevajo pred sestavo novih prospektov točno podatke glede železniških olajšav za letoviščarje. Po novi uredbi so sedaj vsi kraji izenačeni in imajo inozemski gostje že po 5 dnevnem, tuzemski pa po 10 dnevnem bivanju v kateremkoli kraju države pravico do polovine voznine.

m Smrtna kosa. V bolnišnici sta umrla 35-letni zasebnik Ivan Kraner in 41-letna soproga usnarja Ana Smid. — V Gajevi ulici 39. je umrl v visoki starosti 81 let Gjuro Ilić. Naj počiva jo miru.

m Da se prepreči pijančevanje nabornikov, je policija za čas vpoklica novih vojakov in sicer v dneh 5. in 6. aprila prepovedala vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač rekrutom in njihovim spremljevalcem.

m O virih in sredstvih pri vzgoji delavskega otroka, s posebnim ozirom na dekleta, predava na nocojšnjem zadnjem večeru vzgojnega tedna gospa ravnateljica A. Stupca. Predavanje bo ob 8 zvečer v dvorani na Aleksandrovi 6. Prosimo za čim številnejšo udeležbo. Vstopnine ni.

m Razpisana je oddaja kantine v vojašnici vojvode Mišiča na Tržaški cesti. Licitacija bo dne 26. t. m. v pisarni omenjene vojašnice.

m Mestno kopališče na praznik 25. t. m. odprto od 8—11.

m Is strahu pred aretacijo zlezla iz Drave. V noči od torka na sredo je obupala nad življenjem mlada Olga K. iz Maribora. Na vogalu Kopališke in Usnjarske ulice je skočila v Dravo, ki pa je na tem mestu plitva, tako da ji je segla voda samo do kolen. Medtem ko je Olga premišljevala, ali bi šla še naprej v vodo, ali pa bi splezala na suho, se je približal policijski stražnik. Energično ji je zagrozil, da jo bo kar precej aretiral in zaprl, če ne gre takoj iz vode. Olga se je res ustrašila, pa je mirno zlezla na suho in se napotila domov.

m Krava preplavala Dravo. Nenavaden dogodek se je v torek popoldne odigral v bližini meljskega broda. Na sejmšču se je odtrgala krava, last nekega kmeta od Sv. Antona v Slov. gor. ter je zbežala ob Dravi. Pri brodu so jo hoteli ljudje prijeti, pa se je rešila na ta način, da je skočila v Dravo. Ker pa je reka ob bregu silno deroča, jo je tok kmalu zanesel proti sredini. Krava se je junakoško borila z nevarno reko ter je začela plavati proti nasprotnemu bregu. Na obrežju se je nabralo namah nekaj sto ljudi, ki so gledali ta prizor, med njimi je bil pa tudi nesrečni lastnik, ki je bil ves v strahu, da bo ob kravo. Zivinec pa je Dravo v resnici preplavala, dasi ga je tok zanesel skoraj kak kilometer niže. Krava se je skobacala na breg pod Smirnaulovim posestvom na pobeški strani. Ni pa si mogla pomagati, ker se dviga obrežje kakih 30 metrov skoraj napvično nad reko. Prišlo ji je na pomoč pobeški in mariborski gasilci, ki so jo spravili z vrvmi in škripci na vrh ter jo izročili lastniku.

m Na kliniko se odpeljal in izginil. V velikem strahu je prišla včeraj na policijo Elizabeta Teržan iz Magdalenske ulice 36 ter je prijavila, da je odšel njen mož že pred 14 dnevi na kliniko za ušesno bolezen v Zagreb na zdravljenje. Ker več dni ni bilo od njega nobenega glasu, se je žena obrnila na vodstvo klinike, od koder pa so ji sporočili, da njenega moža na kliniko sploh ni bilo. Zagonetno zadevo je vzela sedaj v roke policija.

Gledališče

Četrtek, 24. marca ob 20: »Nečak«. Red A. Petek, 25. marca ob 15: »Gašper in Hudamora«. Ob 20: »Noč v Kairu«. Sobota, 26. marca ob 20: »Firmac«. Red A.

Vurberg pri Ptuiu

Na Jožefovo smo imeli občni zbor protituberkulozne lige. Iz blaginikovoga poročila smo slišali, da je imela liga 5.983.50 din dohodkov. Člani, katerih je 95, so plačali članarine 2.010 din, drugo se je dobilo za prodane znamke, v tednu proti tuberkulozi in po raznih darilih. Stroškov je bilo 3.698.75 din. Za same uboge otroke vurberške šole se je izdalo 3.187.50 din. Občni zbor je izrekel zahvalo gospodini tajnici in blaginiku, predvsem pa seveda g. ustanovitelju in predsedniku lige dr. B. Okolokulaku. Za ligo se najbolj zanimajo bratje Ruši, zlasti še gospa g. predsednika lige. Brez njih bi tako ničesar ne bilo. Delovanje lige se bo v bodoče raztegnilo tudi na župnijo Sv. Martina in Sv. Barbare. Želimoli ligo veliko uspeha v boju proti zavrtni jetiki!

Slovensko zadružništvo l. 1937

»Narodni gospodar«, glasilo Zdržne zveze v Ljubljani, prinaša v svoji zadnji številki podatke o gibanju našega zadružništva v preteklem letu. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila depresija pri ustanavljanju novih zadrug premagana in da je število novoustanovljenih zadrug lani naraslo v primeri z letom 1936. od 52 na 60. Največ zadrug je bilo osnovanih na področju okrožnega sodišča v Ljubljani, 23, Mariboru 20, Celju 12 in Novem mestu 5. Po strokah se razdelje novoustanovljene in vpisane zadruge sledeče: kreditne 5, mlekarke 2, živinorejske 4, strojne 5, zadrugi elektrarni 2, vinarske 3, za vnovčevanje in predelovanje lesa 2, vodovodne 5, nabavne in prodajne 8, tiskovne založniške 3, stavbinske in gradbene 7, obrtne 7 itd.

V likvidaciji je lani stopilo 23 zadrug (l. 1936. 31), v Ljubljani 6, Mariboru 13, Novem mestu 2 in Celju 2. Likvidiralo je: 1 kred. zadruga, 2 mlekarke, 1 živinorejska, 1 strojna, 3 zadrugne elektrarne, 1 vi-

narska, 1 vodovodna, 1 konsumna, 2 stavbinski, 2 obrtni, 3 pašniške in 3 razne zadruge.

Konkurz ni bil lani razglašen nad nobeno zadrugo. Izbrisanih je bilo iz zadružnega registra 31 zadrug (Ljubljana 7, Celje 12, Maribor 6 in Novo mesto 6).

Zadnja leta je bilo gibanje slovenskega zadružništva naslednje:

	vpisi	likv.	konk.	izbris
1933	53	25	3	13
1934	45	26	2	22
1935	48	21	0	27
1936	52	31	0	22
1937	60	23	0	31

Skupno je bilo po tej statistiki od leta 1919, do vključno 1937, v Sloveniji vpisanih 1409 novih zadrug, likvidacij je napovedalo 492 zadrug, 23 jih je prišlo v konkurz, 451 pa jih je bilo izbrisanih iz zadružnega registra.

Dvig vlog pri hranilnicah. Kakor smo že poročali, je pri Zvezi jugoslovanskih hranilnic narasla vsota vlog v mesecu februarju za 11 milijonov, pri vseh hranilnicah v državi pa po poročilu zagrebške zveze za 44 milijonov din. Skupno so pri vseh hranilnicah narasle vloge januarja in februarja za 115 milijonov din, 2.300 milijonov din.

Centrala industrijskih korporacij v Belgradu ima občni zbor 13. aprila v Belgradu. Na dnevnem redu je gojoto o gospodarskem in socialnem stanju (ref. Gjoka Čurčin), o finančnih vprašanjih (dr. Cvetko Gregorič), o prometnih vprašanjih (gosp. Windisch) in revizija obrtnega zakona (dr. Zivadinović). Na dnevnem redu interne seje dne 12. aprila bodo tudi volitve predsedstva.

V kliringu Franciji nič več se dolgujemo. Še dne 8. marca je znašal naš klirinski saldo v korist Francije 11,2 milij. frankov, katerega v izkazu za 15. marec ni več. Naša država je v smislu pogodbe s Francijo ta dolg dne 14. marca v celoti izplačala Francozom.

Uvoz kave. Narodna banka dovoljuje uvoz kave le iz producentov držav. Za ta plačila je odredila Narodna banka tečaj 262 din za angleški funt, dočim je doleže znašal 270 din.

Naša lesna trgovina in Trst. G. Aldo Cassuto nadaljuje s svojimi članki o pomenu tržarskega pristanišča za jugoslovanske izvoz ter se v »Piccolo« za dne 17. marca 1938 zavzema za čimprejšnjo ustanovitve Jugoslovansko-italijanske trgovske zbornice v Trstu. V tretjem članku, objavljenem dne 18. marca, razpravlja g. A. C. o tranzitnem prometu Slovenije skozi Trst. Analizira izvoz izdelkov pridelkov iz Slovenije skozi Trst in uvoz kave ter bombaža ter tekstilnih izdelkov iz Trsta v Slovenijo.

Dvig glavnice življenjskega zavarovanja pri Vzajemni zavarovalnici. Leta 1936 se je vsota življenjskih zavarovanj pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani dvignila za 29 milij. din ali 19% vsega dviga pri vseh zavarovalnicah v državi. V letu 1937 znaša čist prihodek vsote zavarovanega kapitala v življenjskem zavarovanju 43 milij. din.

Dodatni izpiti zidarskih mojstrov za betonska dela. V smislu »Pravilnika o obsegu in razmejitvi gradbenih obrtov«, ki je bil uveljavljen dne 21. marca 1936, morajo zidarski mojstri, ki so pred tem datumom opravili izpit za zidarskega mojstra, opraviti še poseben izpit iz betonskih del, da bi mogli dobiti pravico za izvrševanje betonskih del, omenjenih v členu 9, odst. 3. navedenega pravilnika. K izpitu se morejo prijaviti tudi oni zidarski mojstri, ki jim je bila izdana koncesija po zakonu iz leta 1893, toda le v primeru, če hočejo ta dela izvrševati izven Slovenije in Dalmacije. Oni zidarski mojstri, ki žele delati ta izpit, se morajo k izpitu prijaviti na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani najkasneje do 21. marca t. l. Prijavi se priložiti izprave o opravljenem izpitu za zidarskega mojstra in en kolek za 20 din ter en kolek za 10 din; za izpito tako pa je zbornici poslati znesek 450 din. Izpiti bodo konec aprila ali v začetku maja t. l., o čemer bodo kandidati še posebej obveščeni. Izpitna snov pismenega in ustnega dela izpita bodo predmeti, označeni v »Uredbi o opravljanju izpitov za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre«, čl. 17. odst. 1 (točke 1, 2, 3 in 4) in odst. 2 (točki 1 in 2) v zvezi z betonskimi deli.

»Jugoslovanski Lloyd«, gospodarski dnevnik, ki izhaja v Zagrebu, je dne 21. marca izdal posebno številko, namenjeno Italiji. Posebna številka prinaša uvodnik o jugoslovansko-italijanskih odnosih, njihov izpodbijanje gosp. Mlinarja, nadalje številne članke italijanskih političnih in gospodarskih osebnosti o gospodarski in socialni organizaciji v Italiji. Številka prinaša tudi mnogo slik, obsega 50 strani in stane 5 din, odnosno 250 lire.

Izvoz koruze v Anglijo. Po poročilu iz Belgrada izvažamo koruzo trenutno samo v Anglijo; dole je bilo izvoženih 1.800 vagonov skozi Split in Sušak. Cena je 96 din par. Indija. Do konca meseca bo izvoženih 3000 vagonov.

Potrošnja piva v Belgradu je lani narasla od 35.110 na 48.630 hl.

Zveza trgovskih združenj dravske banovine bo izdala poseben kongresni almanah ob priliki III. vsedravnega trgovskega kongresa, ki bo letos v Ljubljani 11. in 12. junija. Organizacija oglašnega dela je poverjena g. Franju Hrovatinu iz Ljubljane.

Novi zadrugi. V zadružni register sta bili vpisani: »Domačija«, stavbna zadruga v Kropi, r. z. z o. z. (predsednik Gašperšič Joža), in »Nabavna zadruga tapetnikov v Ljubljani«, r. z. z o. z. (predsednik Puc Danilo).

Potrjena poravnava: Vidmar Alojz, trgovec v Selnici ob Dravi.

Odlog plačil je dovoljen Kmečki hranilnici in posejilnici v Mokronogu, r. z. z n. z. za 6 let od 19. februarja 1938 dalje za dolgeve, nastale do dne 28. decembra 1937, obrestna mera 2% brutto.

Konkurz je razglašen o imovini Domitroviča Ljudevita, medičarja in svečarja v Celju, Prešernova ulica 8, prvi zbor upnikov 23. marca, oglašiti se je do 10. aprila, ugotovitveni narok 20. aprila.

Zdržne opekarne, d. d., imajo občni zbor 7. aprila ob 11.

»Denar in kredit«. Dr. Jozo Tomalevič je izdal v lastni založbi knjigo »Denar in kredit« s predgovorom g. dr. T. Belina, viceguvernerja Narodne banke. Knjiga obsega 480 strani, stane broširana 100 din, vezana 120 din. Naroča se pri piscu g. dr. Jozu Tomaleviču, Zagreb, Zvonimirova ulica 9, IV.

Vzorčni sejem v Bazlu bo od 30. marca do 5. aprila. Ugodnosti so na naših, italijanskih, nemških in švicarskih železnica. Informacije daje švicarski konzulat v Zagrebu.

Borza

Dne 23. marca 1938.

Denar

Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v zasebnem kliringu na naših borzah nadalje narasel: v Ljubljani na 9,20 do 9,30, v Zagrebu na 9,165—9,265, v Belgradu pa na 9,0552—9,1552.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28,65—29,35, v Belgradu 29 blago.

Nemški čeki so se na naših borzah okrepili na 14,28—14,48, nadalje so beležili za konec marca 14,28—14,48, za sredo aprila 14,25—14,45, za konec maja 14,16—14,36.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.881,378 dinarjev, v Belgradu 4.512,000 dinarjev. V efektivni izkazuje Belgrad prometa 3.842,000 dinarjev.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold	2404,41—2419,01
Berlin 100 mark	1742,28—1756,15
Bruselj 100 belg	730,94—736,—
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	215,40—217,46
Newyork 100 dolarjev	4309,76—4346,07
Pariz 100 frankov	132,52—133,96
Praga 100 kron	152,04—153,14
Trst 100 lir	227,94—231,03

Curih, Belgrad 10, Pariz 13,275, Bruselj 73,86, London 21,6425, Newyork 4351,21, Milan 22,95, Amsterdam 241,225, Berlin 174,90, Dunaj 64, Oslo 108,75, Stockholm 111,50, Kopenhagen 96,625, Praga 15,26, Varšava 81,90, Budimpešta 86,25, Atene 9,57, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,57, Buenos Aires 111,625.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 90 denar, agr. 60—62, vojna škoda promptna 465—468, begluške obveze 91—93, dalm. agr. 90—92, 8% Bler. pos. 94,50—96, 7% Bler. pos. 89—90,50, 7% pos. DHB 99,50—101. Delnice: Nar. banka 7290—7350, Trboveljska 200—215.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 98,50 den., agrarji 60 den., vojna škoda promptna 464—468, begl. obv. 91,50 den., dalm. agrarji 90—91,50, 4% sev. agr. 60 den., 8% Bler. pos. 95—96, 7% pos. DHB 99 den., 7% stab. pos. 97,50 den. — Delnice: Narodna banka 7.300 den., Priv. agrarna banka 212 den., Trboveljska 200—210, Gutmann 65 bl., Tov. sladkorja Bečkerek 600 bl., Osj. sladk. tov. 110—135, Jadranska plovba 380—405, Oceania 600 den.

Belgrad: Državni papirji: 7% invest. posojilo 99,75 denar, vojna škoda promptna 463,75—467 (467,50, 465,50), begl. obveze 92,50—92,75 (92,50), dalm. agr. 91,50—91,75 (91,75), 8% Bler. pos. 94 do 95,50, 7% Bler. pos. 89,50—90,25 (89,75), 7% pos. DHB 100 denar, 7% stab. pos. 98,50—98,75. Delnice: Nar. banka 7235—7350, Priv. agr. banka (217).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza be. srem. 94—96, ban. 91—93; moka be., ban., srem., slav. št. 8 117,50—122,50. Tendence nespremenjena. Promet srednji.

Če pazljivo obračša strani te pesniške zbirke, moraš priznati, da je večidel pesmi res takih, ki skušajo dvigniti iz tavnosti k duhovnosti, iz sveta v nadnaravne horizonte. Da, dosti jih je takih — kar je v sedanjem času še ne običajno — da izvenijo kot ubrana molitev razbičanih bogoskopskih duš: »Alla dolorosa Providenza« od Bettochia, »Il padrenostro del Poeta« pesmice Nelle Cambon, »Alla quotidiana pena« (Vsakdanje skrbi) pesnika Idilia dell'Era, »Le forme« od Stefana Landija, »Un giorno forse l'Idio« od Angiolo Silvio Novara, »Saffijeva« »Pregheira«, da naštem je nekaj boljših. Dajmo prostora v prostem prevodu odlomku iz te slednje:

»Gospod, nad vse milosti Te en prosim:

daj da ljubim.

Sebičnost, ki kraljuje svetu in človeško telo kviri je legla tudi name in moj duh suši.

Odprti srce moje s preskušnjo in bolestjo, za brezštevilne stoke in trpljenje ljudsko, da moglo bo trpeti z vsemi, ki trpijo.

Daj, da bodo meni bratje, naj v ognju tega bratstva plijem ljubav Tvojo, ki me sodi in odreši v Kristus!»

Poleg te duhovne strune, ubirajo najboljše italijanski liriki (vsaj po tej zbirki) tudi domoljubno. Globoko občutena in tudi odlikovana z Mussolinijevo nagrado za l. 1937, je pesem »La madre e il figlio« (Mati in sin), katero je pesnica Dini Fani objavila v dnevniku »Giornale d'Italia«. Opeva materino bolest, ko zve za smrt sina — vojaka. Hoče držati objubo, da ne bo jokala, pa jo pretresata bol in dan — objuba:

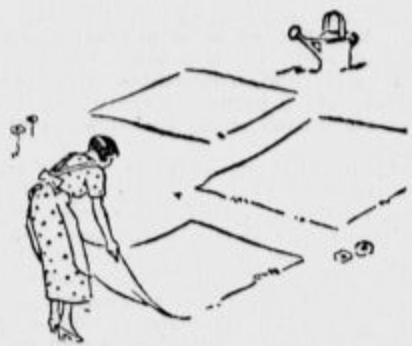
»Ne, nisi mrtev, sinko moj, v srcu vedno nosim te s seboj. Kot pred rojstvom si, vem: lahni utripi, skrivnostno sen.

Glasno me prosiš, naj ne pustim te umreti, naj ne verujem, da moraš ti trpeti.

Glej me, močna sem in te posluham. Ukaži kar: bojazni ne okušam.»

Angiolo Silvio Novara je pretekli teden umrl star že 72 let. Bil je tudi član Italijanske akademije.

Tvoje perilo potrebuje blago

SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO

...in za namakanje žensko hvalo

Živina

Zivinski sejem v Podčetrtku 17. marca. Cene: Voli II. 5, III. 4; telice II. 5, III. 4; krave II. 4, III. 3 din za 1 kg žive teže.

Zivinski sejem v Radovljici 12 marca. Cene: Voli 5—5,75, krave 4—4,50, telice 4,50—5, teleta 7—7,50 din in prašiči 8—8,50 din za 1 kg žive teže. Konji 500—6000 din za glavo.

Zivinski sejem v Kapelah o okraju Brežice 10. marca. Voli 4,50—6, krave 3,50—4,50, teleta 5,50—6, junci 3,50—4, telice 4,50—5, biki 4—5 din za 1 kg žive teže.

Zivinski sejem v Zdolah o okraju Brežice 15. marca. Voli 4,50—5,50, krave 3,50—4,50, junci 3,50—4 din za 1 kg žive teže.

Sejem v Mengšu 17. marca. Voli I. 5,25, II. 4,75, III. 4 din za 1 kg žive teže; telica ista cena; krave I. plemenske 3000—3500, II. 2000—2800 din. Prašiči stari 7 tednov 180—200, 3—4 mesece 300 do 350, plemenske svinje 800—1000 din komad.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Tržne cene na sejmu v Crnomlju 17. marca. Na sejmu je bilo prignanih 25 volov, 67 juncev, 50 krav, 15 telet in 129 prašičev. Prodanih je bilo 5 juncev, 57 volov, 11 krav, 72 prašičev in 3 teleta — vse domaćim kupcem, v inozemstvo nič. Voli I. 5—6, II. 4,75, III. 4; junci I. 5—6, II. 4,75, III. 4; krave 3,50—4,50, II. 3,25, III. 2,75; teleta I. 6—6,50, II. 5,75, III. 5,25 din za 1 kg žive teže. Cena prašičev v starosti od 8—10 tednov je bila 380—440 din za par.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 21. marca 1938. Voli I. vrste 6 din, II. vrste 5,50, voli III. vrste 5,25; telice I. vrste 6, II. vrste 5,50, III. vrste 5 din; krave I. vrste 5,25, II. vrste 4,50, III. vrste 3,50; teleta I. vrste 7,50 din, II. vrste 6,50; prašiči špeharji 10,25 din, pršutarji 7 do 8,50 din za 1 kg žive teže. 7 do 8 tednov stari pujski od 170 do 200 din za komad. — Goveje meso I. vrste, prednji del 10 din, zadnji del 12 din; goveje meso II. vrste, prednji del 9 din, zadnji del 12 din; goveje meso III. vrste, prednji del 8 din, zadnji del 10 din; svinjina 14—16 din, slanina 20 do 26 din, svinjska mast 19 din, čisti mas 22—24 din, neoprana volna 22—26 din, oprana volna 32—36, goveje surove kože 11—14 din, telečje surove kože 15 din, svinjske 12 din za 1 kg. — Pšenica 200 din, ječmen 250, rž 250, oves 220, koruza 140, fižol 200, krompir 100, lucerna 1900, seno 75, slama 50, jabolka I. vrste 600, II. vrste 500, III. vrste 350, češplje suhe I. vrste 1200, II. vrste 1100, III. vrste 1000, pšenična moka 325—400, koruzni zdrob 350 din za 100 kg.

Poročilo o trgovskem prometu v Kranju dne 21. marca 1938. Na sejmu je bilo prignanih 42 volov, 27 krav, 11 telet, 2 junice, 2 kozi in 4 biki. Pripeljanih je bilo tudi 38 svinj in 30 prašičev. Prodanih je bilo 32 volov, 8 krav, 11 telet, 2 junice, 2 bika, 15 svinj in 7 prašičev.

Tržno poročilo živinskega sejma v Ptuj dne 15. marca in svinjskega sejma dne 16. marca t. l. Vole so prodajali po 4,50—5,50 din, krave 2—4 din, biki 4—4,70, junce 4—4,80, telice 4—5,50, teleta 6 din, prašiče pršutarje 6,75—7,50, debele svinje 8—8,50, plemenske svinje 6,25—6,50 za 1 kg žive teže. Mladi pujski 70—130 din, konji 1500—8000, žrebeta 1300—3500 din za komad.

So seveda tudi druge »domoljubne«, ki pa zdaleka ne ganejo.

Kaj porečete k tej futuristični Marinettijevi:

»Pesniške slike obalni cesti.«

»Ko čujemo pokanje pušk in rožljanje sabelj visokokožnih meharistov med drevmi datljev se mi sansepokristi znova veselimo bučnega veselja samokresov na Stolnem trgu 15 aprila 1919 naperjenih proti asfaltni duši mednarodovcev

— Litoranea (= obalna cesta) je dolg siv pkan s dinamičnimi avtomobili, ki tkejo novo tkanino dinamizma inteligence... in tako dalje.

Ta tri strani dolga pesem v prozi brez ločil in stavkov in zunanje oblike bodi slavospev veliki severnoljubni asfaltni cesti.

Dosti lepše zveni podobna d'Annunzijeve pesem v prozi ob desetletnici tridentinskega narodnega mučenika Pilferja. Prav lepa je pesem »Stražna noč«, posvečena afriškimi in španskimi legionarjem.

Tretji motiv, ki v zbirki prevladuje, je ljubezen do domače zemlje »Tornando a Litoria« od Bigiarettija je opis nove pokrajine, ki se je iz močvirij prerodila v žitne njive, ali »Paese Ligure« od znanega Pastonchija. Prav tako lepi so folklorni in rustični opisi iz raznih delov Italije. Zemlja diha iz njih!

Ljubezenske vsebine je le par proizvodov. Svojevrstna je pa dvanaesti strani dolga »Stornellata di rimbica« pesnika Pavla Buzzija. Objavljena se ni bila nikjer, pač pa so jo dajali po radiu. Je polna prekipelavosti bakičnega veselja, kjer si pesnik malce privoščiti tudi Marinettija...

Večina pesmi nima običajne »stihotvorne« oblike, v njih je ritem, često razgiban, dostikrat se preliva že v prozo.

Moscardellijev antologijo človek odloži z zadovoljstvom. To priznava tudi kritika, ki se ne strinja s naslovom »najlepše« lirčne pesmi. Vsi so si pa edini v sodbi, da je zbirka dokaz, da sta poezija in ljubezen do nje še vedno živi. In to je v današnjih dneh »železa in ognja« silno dragoceno.

R. B.

Kulturni obzornik

Najlepša italijanska pesem v letu 1937

Izredno zanimiv pojav tudi za tako številni narod kot je italijanski, je po mnenju samih domačih ocenjevalcev, izdaja zbirke »Le più belle liriche italiane dell'anno 1937« (Najlepše italijanske lirčne pesmi v letu 1937).

Knjiga vzbudi dosti pomislekov, tako po svojem zunanjem nastanku, kakor tudi po svoji notranji, duhovni vrednosti. Marsikateri utegne biti ploden tudi za slovstvene razmere pri nas.

Zbirka, ki se po zunanji opremi (brošura!) nič kaj dosti ne loči od običajnih italijanskih ali francoskih izdaj romanov in povesti, je izšla v petsto izvodih, ki so označeni po tekočih številkah. To golo dejstvo nas bo malce osupilo, saj se pri nas pesniški prvenci izdajo v vsaj toliko izvodih. Kako to, da v narodu, ki ga je dvajsetkrat toliko kot Slovencev, izidejo najčistejši umotvorji njegovega genija v tako omejeni nakladi? Odgovor na to vprašanje je dvojen. Prvi, — žal da prav tako kot pri nas tudi italijansko ljudstvo bere svoje pesnike bolj v šolskih klopek kot pa po zneje. V snovnost in zgolj v zunanjo estumnost vkovani pogledi se danes ne obračajo radi v duhovnost, čeprav jih vedno številnejši glasniki kličejo tudi k tem vrednotam. Drugi pa so italijanski pesniki, pa tudi začetniki, toliko na boljšem od naših, da imajo celo vrsto slovstvenih časopisov, ki radi sprejemajo pesnike.

Izmed najbolj znanih časopisov, ki objavlja zgolj pesmi, je »Poeti d'oggi« (Današnji pesniki), in sicer sprejme za sotrudnike v prvi vrsti mlajši rod. Posestrima mu je »Lirica« v Genovi. Pri nas bi take

»Le più belle liriche italiane dell'anno 1937« — XV acelle da Nicola Moscardelli. Izdala knjigarna »Modernissima« v Rimu, strani 152, 8°.

poskuse že v kalli zatrli. Razen teh imamo znani katoliški literarni časopis »Frontespizio« (Naslovna stran), ki izhaja že deseto leto. Dalje mesečnik »Circoll« (Krogli) v Rimu. Obliko dnevnikov imata pretežno slovstvena časopisa »Meridiano di Roma« (Rimski poldnevnik), ki izhaja v Rimu že tretje leto, in še večji in tri leta starejši rimski »Quadrivio« (Razpotje). To je velikega pomena zlasti za one, ki nočejo ali ne morejo pripadati krogu okrog določenih literarnih glasil. Obenem pa je dobro tudi za slovstveno vzgojo povprečnega dnevnega bralca. Pri nas pa še vedno velja načelo: pesem ne sodi v dnevnik, ki je predvsem za politiko tu. Take sodbe so tudi med italijanskimi bralci ukoreninjene.

V zadnji številki »Frontespizio« sodi Carlo Bettochi prav pri Moscardellijevem poskusu izbrati iz dnevnih listov pesniške tekste takole: »Pri objavljanju pesmi v dnevnih listih vseobče brezobzirnost za poezijo ne vidi drugega kot poskus oživiti neko nepotrebno stvar, še več kot nepotrebno, neko mrtvo.« Čudno se bo torej moglo komu zdeti, da je prireditelj zbirke »Najlepše italijanske lirke«, pesnik Nicola Moscardelli, vzel vanjo celo vrsto pesmi iz dnevnih listov. Iz tržaškega »Piccolo della Sera«, ki ima po enkrat na teden svo tretjo stran posvečeno slovstvu, so kar štiri, potem so iz »Tribune«, »Messagera« in iz drugih. In te niso najslabše. Največ izbranih pesmi te pa bilo objavljenih v slovstvenih glasilih. Prvačijo iz »Meridiano di Roma«, sledi »Poeti d'oggi« in »Frontespizio«. Vseh pesnikov je devet in petdeset, po abecednem redu, vsak s po eno pesmijo. Častno so zastopani tudi katoliški pesniki, ki so kot talci javno znani in se za take sami prištevajo. Teh je sedem.

Moscardelli je v zbirko pritegnil pesnike od d'Annunzia do danes. Uvodoma piše: »Ta zvezek je predvsem izraz vere v večno vrednoto in potrebo Poezije. Ta vrednota in potreba se nikoli tako ne združujeta, kakor prav v času železa in ognja: v času, v katerem živimo. Torej šele zadobi poezija značaj tolažnice. Je posredovalni duh med svetom in nadnaravnim. Ogenj, ki utre pot v gorzu vsakdanjih skrbi, da povede človeka k svetlobi odprtega horizonta.«

Kralj puščave grozi . . .

P. Gerhard Haas OSB, Afrika.

V začetku marca so nam ljudje sporočili, da se je v naši okolici pojavil lev in da je že požrl nekaj koz. Ker pa se je prikazal v oddaljenosti dveh ali štirih ur, si nismo delali veliko skrbi. Toda na praznik sv. Benedikta je ves zasopel prihitel naš kravji pastir in prestrašeno javil, da se je lev plazil okoli črede, vendar so ga to pot prepodili.

Ljudje so takoj uganili, da bo lev ponoči gotovo čredo sledil in se tako priplazil prav do hleva. Zato smo preizkusili vsa vrata, če so trdno zapahnjena in nastavili železne pasti. Nato je šlo vse po navadnem redu. Ob šestih je bila večerja, potem skupno razvedrilo in ob pol osmih v cerkvi večerna molitev. Jaz sem se umaknil v svojo sobico in ob skromni svetlobi svetilke opravil svoj brevir za naslednji dan. Truden sem se vlegel k počitku in razgrnil okoli ležišča mrežo zoper komarje, da me ne bi te nadležne živalce mogle motiti pri počitku.

Nenadoma pa so me zbudili prestrašeni moški glasovi. Planil sem pokonci in prisluhnul. Po hodniku so odmevali koraki brata Hugolina. Razločno sem slišal, kako je trkal na vrata mojega sosedu in zaklical: »Pogledat moramo iti! V hlevu se je nekaj zgodilo!«

Brat Hugolin je namreč oskrbnik našega hleva, brat Salvijus pa poleg drugega tudi upravitelj orožja in streliva. Tudi pater Rainald je prišel iz svoje sobe in prav tako brat Justin. Bojni načrt je bil brz narejen in četa je oborožena s tremi puškami in štirimi svetilkami odrinila. Bilo je okoli pol desetih ponoči. Jaz sem ostal v sobi, tako da sem mogel vse dogodke mirno in na varnem zasledovati. Da bi šel z drugimi, ni imelo pomena, saj s puško nisem vedel kaj početi. Prave puške še prav za prav nisem imel v rokah. Učil sem se mnogo hebrejščine in grščine, toda kaj naj bi s tem počel, če bi stal lev pred mano.

Kmalu se je patrulja vrnila — brez uspeha. Pastirji, ki so spali pri koči na ograjenem dvorišču, so pravili, da je lev pri vratih skušal vdreti, a so ga z vpitjem prepodili. Ven si seveda ni nihče upal. Zopet sem trdno zaspal in pozabil na vse . . .

Naslednji dan, bila je nedelja, pa je prišlo do pravega srečanja s kraljem puščave. Kar na lepem se je prikazal na dvorišču, skočil na ograjni zid in od tu na streho, kjer je skušal z viška vdreti v hlev. Razbil in vzpraskal je nekaj opeke. Toda prestrašilo ga je vpitje in dva strela brata Hugolina, da se je končno nekoliko obotavljaje se spustil na tla in izginil.

Zopet je prišla noč, a to pot noč groze. Lev se je priplazil, a našel kravji in svinjski hlev zaprt. Skrbno se je izognil nastavljenim pa-

Sin irskega predsednika de Valere je pehotni poročnik, ki vodi svojo četo v paradi na praznik irskega narodnega svetnika in zavetnika sv. Patrika

stem, na strehi ni niti poskušal, ampak se je odplazil naprej po cesti. Prišel je v vasico Minazi. Tukaj je zavohal koze. Kmalu je našel kočo, odkoder je prihajal vabljivi vonj. Z lahkoto je vdrl skozi vrata, zaprta le z lesenim zapahom.

V hlevu je spal zamorec s svojo živino. Prestrašen zaradi prihoda nenavadnega gosta, se je hotel dvigniti, a že ga je lev z enim samim udarcem pobil na tla, da je umaknil za vedno. Nato je podavil vse koze. Njihovo vpitje je zbudilo ljudi v bližnjih hišah, toda nihče si ni upal ven. Moža pa je lev odnesel s seboj.

Stvar je postala resnejša. Črnci so bili vsi prestrašeni, treba jim je bilo pomagati. Organizirala se je lovska četa: Pater Rainald, brat Hugolin in brat Klodvik — sami krepki in pogumni možje. Pridružila se jim je še truma črncev s kopji. Lovci so šli po sledovih do koče. Našli so prazno ležišče, na tramovih je viselo nekaj obleke, na levi so ležale razmesarjene koze, privezane k svojim kolom, vmes pa je bilo raztresenega nekaj kokošjega perja.

Bojno razpoloženje je rastlo in marljivo so zasledovali leva še nadalje. Sled jih je vodila do neke goščave. Tam je ležalo truplo ubogega zamorca. Kakšen pogled! Od prstov na nogah do gornjih reber ni bilo koščka mesa, videlo se je v prazen prsni koš, glava pa je bila opraskana in odtolčena. Kostmi so bile še vse cele in lepo belo obrane. Lovci so globoko pretreseni obstali, iz srca se je dvignila tiha molitev za dušo nesrečne žrtve in nato za pomoč in varstvo: »Moramo ga pokončati, pa naj nam grozi enaka usoda!« — Lev se je z lovci igral pravo skrivnico. Že so ga začuli čisto blizu, našli popolnoma sveže sledove, a se je zopet skril v visoki travi ali goščavi in skušal priti zasledovalcem za hrbet.

Proti štirim je prišel brat Hugolin domov: »Zver se je izmuznila in je danes ne bo več mogoče najti, nastavitvi moramo past s puško.«

Z njim sva šla tudi brat Salvij in jaz. Sledovi so bili kljub močnemu dežju še čisto sveži in dobro vidni. Stali smo na kraju razdejanja. Tla so bila pokrita s strnjeno krvjo, smrdeč drob in koze glave so bile raztresene po krvi, vse drugo

Veliko parijsko gibanje v Indiji

Od sv. Frančiška Ksaverija naprej je že nešteto misijonarjev obupavalo nad ogromnimi indijskimi pokrajinami. Hinduizem, ki ima nad 240 milijonov pristašev, je do danes zadoščal verskim potrebam velikega dela Indijcev. Le med tujimi animističnimi plemeni se je porajalo gibanje za spremembo verskih nazorov. Sedaj so se pa začele kazati v Indijskem bloku razpoke, ki grozijo podreti ogromno hinduistično stavbo.

Parijci. »Psom, Evropejcem in parijskim vohod prepovedan.« Tak napis je nad vvhodom templja Srirangam. Parijec je manj vredno bitje. Če je po rojstvu postal pometaj, potem je nečista stvar: kdor se ga dotakne, je onadeževan. Ne sme v družbo, ne v bližino templja, ne na velike ceste, tudi do javnih vodnjakov nima dostopa. Njegovi otroci ne smejo v šolo. Če so ukažljivi, morajo ostati zunaj pod oknom, v prahu, na pekočem soncu in tukaj loviti drohtinice pouka. Že od nekdaj so bili parijski navajeni na tako usodo. Po dolgem, dolgem času, ko so prišli v dotik z Evropejci in so tudi med nje pronicale krščanske ideje, so se začeli zavedati, da so v resnici prav toliko vredni, kakor oni, ki žive v kastah. Gandi je še hotel ohraniti indijsko družabno življenje, obenem pa se je tudi boril za ponižane parijske. Od Malabara do Bengalije je začelo vreti. Višje kaste so se ustrašile in se skušale braniti. Toda prepozno. Lansko leto, 13. oktobra 1937, je izbruhnil požar. V Jeola se je zbralo 10.000 nedotakljivih. Dr. Ambedkar je naslikal neznosen položaj in nečloveško ravnanje ter zaključil: »Prišel je čas, da se odločimo. Vse zlo nas tlači zato, ker smo člani hindujske vere. Če bi mi izpovedovali drugo vero, bi se nihče ne drznil z nami tako ravnati. Izberite si torej vero, ki vam bo zagotovila enakost. Imel sem to nesrečo, da sem se rodil kot nedotakljiv. To ni moja krivda. A v moji moči je, da ne umrjem kot hindu.«

Odmev. — Izjava voditeljeva je vzbudila v Indiji veliko gibanje. Na vseh krajih so se parijski zbirali in navdušeno izražali zaupanje v dr. Am-

so pa ljudje že odnesli. Na pragu smo vdrali močno železno past, s strehe smo pa namerili dve puški na prišleca. Z vezmi smo tako pritrdili kos lesa, da bi vsak, ki bi se ga dotaknil, sprožil nase dva strela. Črnce je bilo še vedno groza. Nihče ni hotel biti sam. Na noč so se zbrali v kočah po deset ali dvajset skupaj in so ob svitu svetilke bedeli, sluteč, da se bo nekaj zgodilo.

Ležal sem v postelji, zunaj je nehalo deževati, vse je bilo pogreznjeno v nočno tihoto in temo. Nenadoma pa zagrmijo mogočen strel in odjekne v nočno tišino. — — — Lev v pasti? — — — Ustreljen? — — — Poslušam, nobenega glasu! Morda je bilo kaj drugega. Medtem prihiti brat Hugolin. »Ali ste čuli?«, vpraša mojega sosedu. »Da, to je bil strel iz naših pušk.«

Ali je pa tudi zadelo? — Morda je kaj drugega prišlo v past? — Sama dvomna vprašanja. Storitni so mogoče ničesar. Čakati bo treba jutra.

Ob petih je še čisto temno, ob šestih je sveta maša v cerkvi. Še nekoliko počakamo in že je popoln dan. Zda se zasliši vpitje iz tiste smeri, nato kričanje, ki se razlega od hoče do koče: »Simba anekufa! Lev je ubit!«

Med silnim krikom in vikom so naši možje zapustili hišo in hiteli gledat, kaj je z levom. Našli so zver ležečo v jarku; oprezno so začeli vanjo metati kamenje in krepelca, da bi se prepričali, ali je res že mrtva, toda ni se ganila. Začeli so še bolj kričati, a lev je ostal nepremičen.

Po zajtrku smo se vsi odpravili na pot: črnci so hiteli pred nami, potem mi, sestre pa za nami. Dospeli smo na mesto. Ko je stopil pater Rainald med množico gledalcev, je zaorilo viharo pozdravljanje, kot ga še ni bilo slišati. Zene so se metale patru pred noge in od vseh strani je donel klic: »Aša ute, baba! Hvala ti, oče!«

Črnci so privezali leva na drogove in ga nesli na misijonsko postajo. Bil je to pravi zmagovalni sprevod: najprej plen, za njim pa množica vriskajoča od veselja in prepevačica vesele pesmi. Pol ure daleč so prihajali na misijonsko postajo gledat mogočnega kralja puščave. Občudovali so zver in polni hvaležnosti vzklicali: »Aša ute, baba! Hvala ti, oče!« — — —

bedkarja. V Poone je 1200 nedotakljivih »pokopavalo« hinduizem. Iz svetih indijskih knjig so zažgali veliko slavnostno grmado.

Voditelj si je zamislil načrt. Nazaj na noben način ne! »Hinduizem ni za nas, ker temelji na neenakosti. Vera pa je na vsak način potrebna!« Toda katero vero naj izbere, da bo lahko z njo prepočil svo Indijo?

V Lucknovu je bil letos (1936 od 22. do 24. maja verski kongres. Tam so se borili protestantizem, sikizem in islam. Vsak je hotel sebe uveljaviti. Katoliška cerkev ni poslala uradnih

Major Klausener, vodja politične vzgoje v hitlerjevski Avstriji.

zastopnikov, pač pa sta dva ameriška jezuita poslušala debato in se resno razgovarjala z voditelji. Velika sta zlasti dva sklepa tega kongresa: 2. V teku enega leta naj se preštudira, katera vera bi bila najboljša.

2. Pristaši naj se dotlej ne priključijo nobeni veroizpovedi.

Kaj bo? — Budisti ne pridejo v poštev. Sikizem tudi ne. »Siki so samo hlapci hindujske«, je rekel nekdo na kongresu. Ostane torej samo še borba med mohamedanci in kristjani. Krščanske moči so razcepljene. Protestanti se na vso moč prizadevajo, da pridobijo ogromno število pristašev.

Kaj bodo storili naši misijonarji? Njihova poročila kažejo, da parijski ne čakajo skupne odločitve, ampak se priključujejo v večjih skupinah mohamedancem, deloma sikizem in protestantom. Po cele vasi prosijo tudi katoliške misijonarje za pouk, a ti pišejo v Evropo: »Prosijo nas za pouk, a ne moremo jim pomagati, ker nas ni dovolj niti za dušno pastirstvo teh, kar je spreobrnjenih, poleg tega smo pa brez sredstev.« — Tako smo katoličani osramočeni. In tu gre za 70 do 100 milijonov ljudi!

Gasilska obleka iz azbesta, ki ne gori. Tako obleko imajo gasilci na vseh nemških ladjah, da med požarom lahko gasilci pridejo do požara samega.

Konec drznega lovca na tigre

Zrtev 100. tigre.

Iz Londona poročajo, da je lovec na tigre, Thakur Singh, ki je ubil že devet in devetdeset tigrov, postal sam žrtev stotega tigre. Thakur Singh pa ni bil le najboljši, marveč tudi najbolj svojski lovec na tigre v Indiji. Ta lovec je imel to posebnost, da je ostal pri svojem lovu na tigre zvest starim navadam: ni ubil tigre s puško, ampak z mečem. Najprej je tigre izsledil, nato ga je tako dolgo dražil, dokler se ni žival pripravila na skok. Kakor znano, ima lev navado, da lopne sovražnika s šapo na tla. Tiger pa ga naskoči. Tiger se je prihulil k tlom, a Thakur Singh je nepremično stal. Druga sekunda je bila odločilna za življenje ali smrt. Tiger je skočil, Thakur Singh pa je v isti sekundi skočil v stran. Tiger je zgrešil cilj. V tem hipu je Thakur Singh silovito zamahnil z mečem po tigrovem tilniku in ta zamah je tigre usmrtil.

Od leta do leta se je večalo število tako ubitih tigrov, dokler jih ni bilo devet in devetdeset. Črnogledi so lovecu že zdavnaj napovedali smrt. A Thakur Singh se jim je smejal. Hotel je pa vendarle nehati, a rad bi bil imel še stotega tigre, nakar bi bil šel v pokoj. Ta namera je bila usodna zanj. Natančno sicer ni znano, kako je drzni Thakur podlegel svoji poslednji žrtvi. Mogoče zaradi posebnih, neravnih tal ali zaradi kake nerodnosti. Res je le, da je v tem stotem dvoboju med tigrom in človekom zmagal tiger, ki je razmesaril drznega Thakurja Singha.

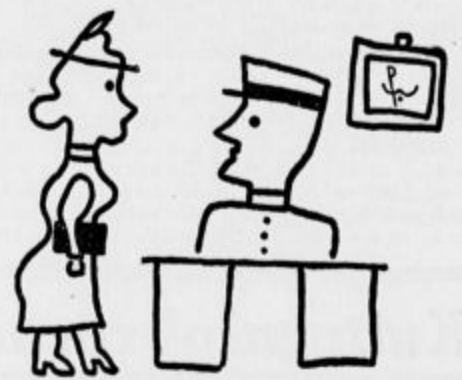
Tega pa ne veste!

Da je bil predsednik Združenih držav severne Amerike Abraham Lincoln, ki je umrl 1. 1865, od leta 1811 na raznih krajih kar 17 krat pokopan, preden so ga nazadnje pokopali v Washingtonu.

Da popotniki, ki se na ladji peljejo v Brazilijo, blizu mesta Santos že na 100 milj daleč zaduhajo, kako diši po kavi.

Da Korejka svojega moža sme videti šele drugi dan po poroki in da se je prvič sešla z njim z zavezanimi očmi.

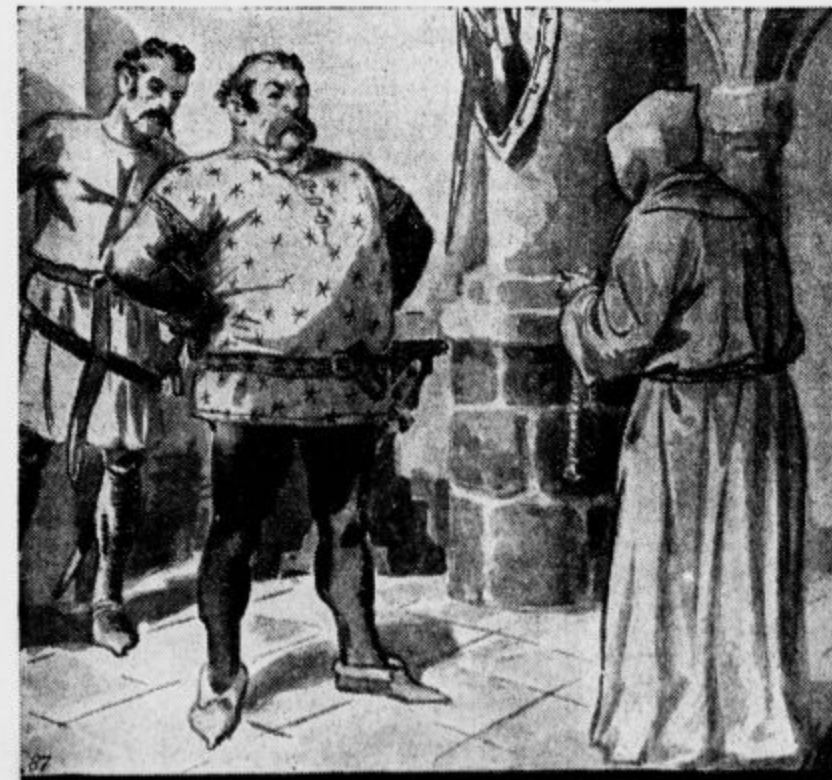
Da se je glasoviti francoski revolucionar Marat rodil v Švici od očeta Sardinca in matere Švicarko ter da ni nikdar bil Francoz.

Optimistka:

- »Koliko ste stari?«
- »Osem in pideset let.«
- »Ste poročeni?«
- »Dosele še ne.«

IVANHOE

Št. 87.

Na smrt obsojena

»Dobro delo si storil, prijatelj! Ali bi mi lahko povedal, koliko je romarjev tamle zunaj?« je vpraševal Front de Boeuf.

»Oh, najmanj 500 jih bo, če prištem vse kmete in meščane.«

»Kaj, toliko jih je?« je vzklil templar, ki je pravkar stopil v dvorano. Nato pa je Front de Boeuf potegnil vrstan in mu za šepetal:

»Pusti meniha, naj gre oskrbovat tista dva anglosaška princa, mi pa se bomo medtem posvetovali.«

Oproda je odpeljal Vambo k Cedricu in Athelstanu.

»Pax vobiscum,« je pozdravil norec. »Vsi svetniki naj vaju blagoslove.«

»Čemu prihajaš k nam?« je vprašal Cedric.

»Prihajam, da bi vaju pripravil za pot v deželo večnega miru.«

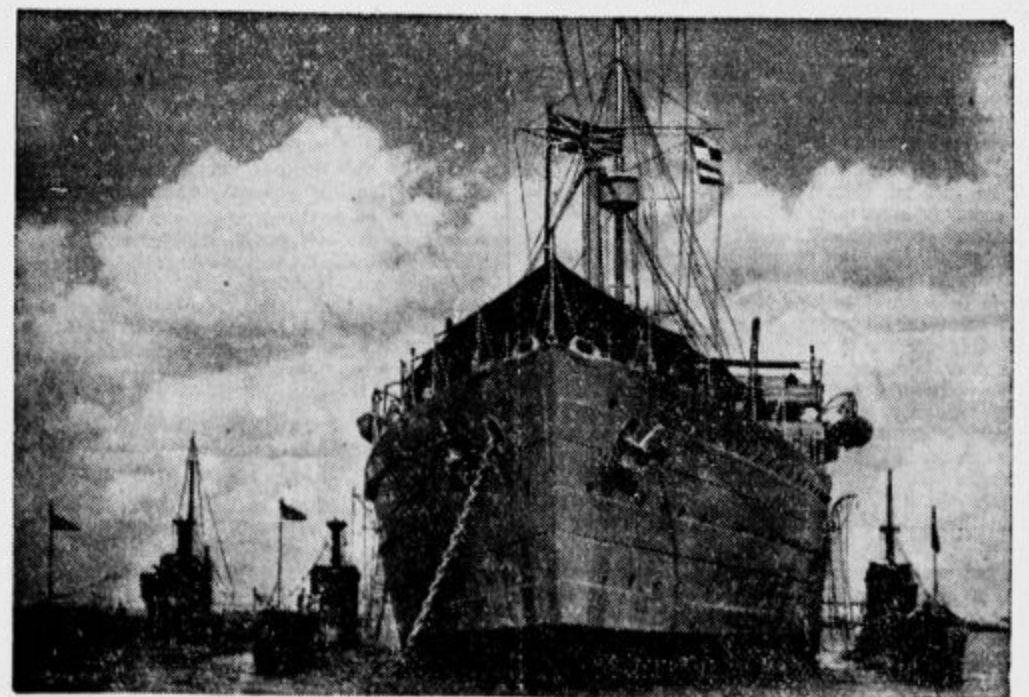
»To je nemogoče! Tako predzmi in zavrneji ne morejo biti!«

»Pa so vendarle,« je odgovoril Vambo. »Zato si dobro izprašajta svojo vest, ker se bosta kmalu morala zagovarjati pred božjim stolom.«

»No, Athelstane, če že ni drugače, se pa pripraviva, da umrjema kot moža. To je še vedno boljše kakor pa živeti v suženjstvu!« je kričal Cedric.

»Meni je vseeno, naj si izmislijo karkoli božje,« je odgovoril Athelstane. »Prav tako rad grem na morišče kakor k obedu.«

»No, pa poslušajte najino spoved!« je Cedric poklical meniha.

Angleško podmornice v vojni luki Singapur zraven založne ladje »Medway«.

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Slovenska Bistrica

Občinske volitve. — Samopogovor plačnega demokratičnega agitatorja. »Ko bi le nekaj dobrega bila storišla naša stranka za Slovensko Bistrico! Pa nimamo nič pokazati! Sirotišnico je ustanovila klerikalna stranka, meštansko šolo je kot župan nadziral dr. Schaubach, krasni društveni dom za ljudsko izobrazbo zopet klerikalna stranka! To nam ostane za agitacijo samo res prelepa škarpna pred dr. Pučnikovo vilo in peričniki! O ti peričniki! Veljali so 15.000 din in bili za polovico predragi, a sedaj jih ni več, ker jih je voda odnesla! Če pihamo mešanico na srce z »velikanskim« vplivom, ki ga ima naša stranka v Ljubljani in v Beogradu, pa dobimo pod nos: »Ni res! Nobenega vpliva nima več, odkar nima več občin za seboj! Ali ne veš, da je pri zadnjih občinskih volitvah od okroglo 400 občin, ki jih je imela, rešila komaj 33, vse druge, t. j. 367, pa je dobila JRJ, ki ima sedaj tudi dva ministra in bana! — Same obljube pa tudi ne vlečejo več! Dali smo jih že toliko — raznih cest, mostov, regulacij vod — da bi kmetje res morali biti pravi tepci, če bi verovali, da bo naša stranka vse te obljube tudi izpolnila! Ne 50, ampak 5000 odstotkov občinske doklade bi morali naložiti občanom nove obljube, pa bi še ne mogli izpolniti vseh danih obljub! Služba agitatorja demokratične stranke v Slovenski Bistrici je v resnici naporna in težavna; zato je prav, da smo deležni velikih nagrad; saj bo občina vse plačala, ko bomo zmagali!«

Središče ob Dravi

Priprave za občinske volitve, ki bodo v nedeljo, 27. marca, so v polnem teku. Po zadnji prekomasaciji je dobila okolica veliko premoč napram trgu in se zaveda te svoje moči. Ker je naša občina pretežno delavsko-kmečkoga stanu, so se zedili kmetje in delavci za kmečko listo g. Andreja Kovačiča, uglednega gospodarja in kmeta iz Obreža, do katerega ima vse prebivalstvo popolno zaupanje, da bo vodil občinsko gospodarstvo nepristransko in korist vseh občanov. Dosedanji »napredni« predstavniki občine so se pri občinskem gospodarstvu ravnavali po načelu: solidarnost glasovati in naprednem duhu in pobijati klerikalizem, a škrt za korist občanov jim je bila deveta briga. Toda sedaj so ljudje že sili »naprednega« gospodarstva, čigar posledice so vedno večja bremena in doklade, zato smo prepričani, da pomenijo te volitve temeljit obracun za marsikaterega središkega naprednega veljaka. Kakor se vidi, bodo vsi zavedni kmetje in delavci, ki hočejo sami sebi dobro, složno glasovali za listo g. Kovačiča.

Ptuj

Dne 18. marca t. l. sta prispela v Ptuj s popoldanskim brzovlakom na povabilo Jugoslovansko-češkoslovaške lige Ptuj konzul češkoslovaške republike g. inž. Mišovsky in predsednik izvršnega odbora JCL v Ljubljani g. dr. Egon Starč. Na kolidorju sta ju pričakovala odbornika Lige župan dr. Remec ter komendant mesta g. inž. major Markovič. Ob 19 je bilo predavanje z zvočnim filmom — češkoslovaška v vojni in miru. Vsi prostori mestnega gledališča so bili do zadnjega zasedeni. Po končani prireditvi je bil družabni večer v Narodnem domu, ki sta se ga udeležila oba gosta. V toplih besedah se jima je zahvalil predsednik JCL dr. Vissenjak za njihovo poštovanost, želeč, da večkrat počastita s svojim obiskom Ptuj, kateremu bo ta prireditel ostala vedno v spominu. V imenu mestne občine in mestnega prebivalstva je pozdravil oba gosta župan mesta g. dr. Remec. V nedeljo, dne 20. marca je bila še posebna predstava za dijaštvo, ki je prav tako napolnilo vse gledališke prostore. Obe prireditvi sta bili veliki manifestaciji bratstva in zvestobe med slovenskim in češkoslovaškim narodom.

Dravograd

Koncert mladinskih zborov dravogradskega okraja bo v nedeljo, dne 3. aprila, dopoldne v Guštajnu, popoldne ob 4 pa v Dravogradu. Prireditelj, ki je prva te vrste ob naši koroški meji, bo pod pokroviteljstvom okrajnega načelnika g. Ivana Milača. Uvodno besedo govori okrajni šolski nadzornik g. Peter Močnik. Spored izpolnjujejo deloma združeni mladinski pevski zbori iz Dravograda, Guštajna, Marenberga, Prevalj in Vuzenice, deloma pa navedeni zbori posamič. Vsebinsko koncerta tvorijo deloma narodne koroške, deloma umetne mladinske kompozicije Adamiča, Preglja, Lajovic, Gubca in drugih. Koncertni nastop naše šolske mladine ob koroški meji bo popoldne iz Dravograda prenašala radijska postaja iz Ljubljane.

V bližnje Črnce so prišle šolske sestre iz Slovenske Bistrice. Kupile so Kirchnerjevo graščino s posestvom, kjer bodo v kratkem uredile otroško zavetišče za osirotelo dečo. Prihod šolskih sester, ki bodo gotovo prejele tudi druge tečaje, bo za vsa okolica pomenil velik blagoslov, predvsem v vzgojnem oziru.

Ljutomer

Na praznik Marijinega Oznanjenja, dne 25. marca, priredi Prosvetno društvo v Ljutomeru v dvorani Katoliškega doma ob pol četrti uri lepo igro »Mati svetega veselja«. Prijatelji lepe igre vljudno vabljeni!

Velika potegavščina. Pred nekaj dnevi je nekdo prav nesramno nabral našo Lotmerčano, da se pojavila v logu za ščavnico strašna pošast. Seveda je mnogo ljudi verjelo in šlo čakati ugodnega trenutka. Oboroženi so bili z različnimi sredstvi. Ko pa so vendarle čakali zaman, so se osramočeni vrnili zopet nazaj.

V rogu svojih domačih je te dni obhajal svojo 70. letnico daleč znani učitelj, nekdanji organist in vodja našega mestnega Glasbenega društva Franc Zacherl.

Rečica ob Savinji

Kmetijsko-nadleževalna šola je končala na Jožetovo s svojim poukom. V nedeljo, dne 20. marca, pa je bila zaključna slovesnost, katere so se poleg staršev učencev in drugih prijateljev kmečke mladine udeležili vsi redni predavatelji. Razen deklaracij, petja slovenskih narodnih pesmi in govora šolskega upravitelja Kotnika se je predvajal tudi poučni film iz kmetijstva. Ob tej priliki se je pri nas zapela prvič kmečka himna, ki je ljudem zelo ugajala. Razveseljivo je, da so vsi učenci, ki so se v začetku leta vpisali v šolo, vzdržali do zaključka šole. Ob koncu je razdelil vodja šole učencem v spomin po en izvod Beletovega Sadjarja in Puševe Razore.

Številno koles. Zadnje nedelje so prejeli kolesarji nove tablice na svoja kolesa. Samo v naši občini je okrog 500 koles.

Jesenice

Gostovanje ljubljanskega gledališča. 1. aprila bodo v Krekovem gledališču na Jesenicah gostovali člani ljubljanskega gledališča z veselo-

igro »Rdeče rože«. Za nastop vlada med Jesenicami veliko zanimanje.

Gozdni požar. Krasno pomladansko vreme je spravilo Jeseničane na sonce. Polno jih je po vseh hribih. Ti sprehodi pa so menda dali tudi priliko, da je prišla goreti suhljad na pobočju hriba nad Jesenicami. Ogenj tli kar po tleh že od nedelje. Dobro je, da se ne vnamejo smreke. Škoda pa bo kljub temu velika, ker bodo uničene vse mlade sadike, če ne bo kmalu dežja, ki bo napravil temu tlenju konec.

Jesenjsko letalo bo kmalu dograjeno. Kakor je znano, mora vsak aeroklub najprej sam izdelati jadralno letalo, preden sme zaprositi za svoj polnopravni obstoj tudi glede podpor. Jeseniški člani aerokluba tako letalo že izdelujejo in bo kmalu gotovo. Letočasno pa se je udeležila tega navdušenja tudi jeseniška mladina in po solah za vaje že pridno izdelujejo modele avionov po izbranih načrtih in navodilih. To je prvi uspeh delovanja »Aerokluba Naša krila na Jesenicah«. Mitinga v Lesah se bo udeležil tudi že naš klub s tem svojim prvim letalom.

Tržič

Na Ljubelju smo dobili novo državo za sosedo. Vse je mirno. Zastava je bila zamenjana s hitlerjevsko šele v ponedeljek popoldne — ker je baje na Koroškem hipno zmanjkalo blaga za nove zastave. Prometa čez Ljubelj zadnje dni ni. Tudi razni »saharinarji«, ki so poznali doslej vse stezice čez mejo, so najbrže obstali pod Kriško goro in premišljajo, kako bo odslej z njihovim poklicem.

Prezidava velikega občinskega doma, ki sedanjí občinski upravi prizadeva pač dosti skrbi, se prične že prihodnji teden. Zidarska dela je prevzela trdka inž. Dedek iz Ljubljane, ki ima že svoja skladišča v Tržiču, druga dela pa večinoma domači obrtniki. V jeseni upamo, da pride občina po dolgem času pod lastno streho, kamor se naselijo tudi še ostali uradi.

Zlatko Baloković

in njegov koncertni nastop ob 25 letnici umetniškega dela

V prve vrste violinskega mojstrstva se vzpenja hrvaški umetnik Zlatko Baloković, ki je s svojo umetnostjo prešel že vse kontinente sveta in se stalno ustanovil v Ameriki; od tam se je poslednje dni podal v domovino, da proslavi jubilej svojega umetniškega dela, in to s koncerti v vseh treh glavnih prestolnicah naše države. S seboj je privedel enega najodličnejših ameriških dirigentov, Louisa Siegla, da ga kot iskren in občutljiv sodelavec vodi v skupni igri z raznimi orkestri.

Tako smo doživeli v ponedeljek zvečer v veliki Unionski dvorani violinski in simfonični koncert, ki se je po svoji vrednosti dvignil med prve prireditve. Ob mojstru Balokoviću je nastopil orkester Ljubljanske Filharmonije, ki ga je vodil dirigent Louis Siegel, deloma pa ravnatelj Opere Miro Polič. Spored je bil zelo pisan. Za Beethovno uverturo »Egmont« je sledil Bachov Koncert v e-duru za violino in godalni orkester. Drugi del sporeda pa je sestavljal Carpenterjev Koncert za violino in orkester, nato Debussyjev »Après midi d'un faune« ter Ravelov »Eldorado del grazioso« za simfonični orkester. Za zaključek smo slišali Stajnova »Plese iz Trakije«.

Neko umirjeno veličastje, prežeto vendar z odsevom bridkosti — to je zaživelo ob klasični grajeni Beethovnovi Uverturi; nadosebná resnoba v nasprotjih razprostrte življenjskosti in tihe zamaknjenosti je odsevala od začetka do konca dograne tonske zgradbe Bachove. Nasproti njima pa je v

Za birmo...
Darilo za celo življenje

CHRONOMETRE
ELECTION

v vsej prelesti tonskih barv in v bogastvu pisanih razpoloženj očarala umetnina Debussyja enako kot Ravelov »Eldorado«, kajti obe tvorbi polagata vso važnost na barvne vtise in njih blaga nasprotja. Ne oziraje se na oblikovno doslednost, ki jo pa vendar Ravel ceni močnejše od Debussyja. Nekako v isti smeri se razpreda tudi Koncert Carpenterja. John Alden Carpenter stoji v prvi vrsti ameriških skladateljev, udeležujoč se v vseh vrstah glasbene umetnosti; v orkestralnih delih, v baletih in v številnih pestih — povsod se javlja smisel za karakterske ter živahno barvno slikarstvo. Pričujoča umetnina, ki jo je skladatelj posvetil violinistu Balokoviću, je odsev one stilne smeri, ki se je v Evropi razvila nekako ob koncu preteklega stoletja ob izlivu pozne romantike in impresionizma. V njej je razvito razkošje orkestralnih barv; arhitektonsko nekam raztegnjena tvorba je oprta tudi na ljudsko motiviko ameriških plemen in ta poplemeniteni značaj »jazza« se ne izogiba zvočne sentimentalnosti. — Zaključna suita Stajnova, ki povzema narodno plesno motiviko iz Trakije, je tvorba pozno romantičnega značaja in diši nekako po »venčku narodnih«, čeprav skuša izrabljati orkestralni zvok v zunanji učinkovitosti.

Zlatko Baloković je v svoji igri z vso vneto razvil svoja plemenita svojstva, ki odklikujejo njegovo violinsko umetnost. Jasno, polno in s posebno zbrano oblikovan ton je središče te umetnosti, ki ima obenem za podlago izpopolnjeno violinsko tehniko. Širina tonov in njih ozka povezanost v melodičnih tvorbah pa se opira na bogato, prav slovanesko čustvenost umetnika, ki se predaja igri s svojstveno umetniško naslado, kar daje podajanju poseben zanos.

Dirigent Louis Siegel je smisel, ki razvija pri oblikovanju v prvi vrsti svoj smisel za zvočno barvo, za zvočno plastiko, v katero posega do odtokov ter za prežgano ritmiko, kjer se posebej prihaia v prid njegova osebná živahnost. Z živo, priroteno ritmiko je dal svojstveno življenje Bachovi umetnini, ki jo je obenem prav otpljivo razpredel v njeno politoni zgradbi. Debussyjevi, Ravelovi in Carpenterjevi umetnini pa je vdalnil prepričevalnost prefinjene zvočne barvitosti. Vse v toliki meri, da je dvignil izvajalce raven v svet prave, čiste umetnosti.

Prvo in poslednje delo sporeda je dirigiral Miro Polič, in sicer vse z niemu lastno in poznano ognjevitostjo, s posebnim smislom za učinke zvočne kontrastnosti.

Orkester se je tokrat zopet znašel v živem utripu in v lepi ubranosti. Dirigent Siegel je znal osvojiti duše vseh sodelujočih in jih povezati v enotno vibracijo, ki se je pokazala navzven v pravi tonski razporejenosti in v zvočni pretehtanosti; in ker je orkester v podajanju notranje zagorel, je dobila celota lep obraz, v katerem so se razgubile celo nekatere manj všečne poteze. Lepo so se uveljavila zlasti pihala (tudi solisti), dočim manika godalom še dokončne ubranosti — in kontrabasi — se niso prav izglajali, kar je občutno zlasti, kadar stopa njih zvok v ospredje.

Mojster Baloković je bil deležen pri številnem občinstvu visokega priznanja in burnih pozdravov ter čestitk. Srca poslušalcev pa ei je osvojil tudi njegov ameriški tovariš, dirigent Siegel, tako da sta našla oba gosta v srcu Slovenije svojemu umetniškemu delu iskren in naklonjen odziv. V. U.

Sport

Kaj bo z avstrijskim nogometnim športom

Zadnji dogodki, ki so na Dunaju ukinili avstrijsko samostojnost, so ostro in neumljeno posegli tudi v vrste vodilnih nogometnih delavcev. Judovstvu je zapel usodni zvon povsod, tako tudi v nogometnem športu. Nobeno arijsko društvo ne sme imeti v svoji sredi Judov; Judje so izginili tudi že iz avstrijske in dunajske nogometne zveze. Padla so sama mednarodno znana imena: dr. Schwarz, dr. Gerö, Lang, Kolisch, sodnik Frankenstein ter z njim še dobrih 80 do 100 sodnikov. Novi vodja nemškoavstrijskega športa, politični šef v deželni upravi Avstrije, dr. Rainer, je izdal sledeče naredbe:

Krščansko-nemško telovadno društvo je razpuščeno. Iz vseh ostalih društev se morajo Judje odstraniti nemudoma. Povsem judovske korporacije ne spadajo nemškoavstrijski športni in telovadni zvezi. Nemškoavstrijska telovadna in športna zveza je včlanjena kot zasebno okrožje v Nemško državno zvezo za telesne vaje.

NEMSKA MOŠTVA NA DUNAJU

Tennis Borussia iz Berlina igra že v nedeljo, 26. marca proti Wiener Sportklubu na Dunaju. Fortuna Leipzig pa igra 14. aprila v Wiener Neustadtu. Po sedmih letih prihaja prvič spet nemško moštvo v Avstrijo.

AVSTRIJSKO PRVENSTVO

je za zdaj še v teku, pa postavo od sile problematično. Rapid mora odigrati še sedem tekov, vodi s šestimi točkami in bi si v normalnih razmerah brez dvoma priboril prvostopski naslov za leto 1938. Domneva se, da bosta letos tekmovali za prvenstvo in za pokal še do kraja odigrani, drugo leto pa bosta za vselej že likvidirani.

MEDDRŽAVNA TEKMA FRANCIJA : AVSTRIJA ODPOVEDANA

Preteklo sredo je bila meddržavna tekma Francija : Avstrija, ki je bila dogovorjena za 24. marec, odpovedana. Francoska nogometna zveza je zaman poskušala stopiti v stike z avstrijsko nogometno zvezo. Dunaj ni dal odgovora. Francoska vlada je francoski federaciji sicer dovolila, da lahko sama odloča, če bo igrala z Avstrijo, priporočila pa ji je, naj se rajši odpove, ker je iz Berlina prišlo poročilo, pod katerimi pogoji bi se mogla tekma odigrati. Nemška zveza je med pogoji navedla, da bi morali Dunajčani igrati pod nemško zastavo kot reprezentativni team Nemške Avstrije in biti ob zvokih nemške himne sprejeti v Parizu na postaji kot tudi na igrišču.

Francija je, kakor vidimo, to pot (zadnjič z Italijo) vnovič morala — prav za prav francoska

nogometna zveza, da ne bo pomote! — sprejeti in občutiti na svoji koži posledice političnih dogodkov.

AVSTRIJE NE BO PRI SVETOVNEM PRVENSTVU

Jasno je, da po vključitvi Avstrije v Nemčijo ne more biti več govora o tem, da bi se Avstrija udeležila letošnjega tekmovanja za svetovno nogometno prvenstvo. Fifa prizna za vsako državo le po enega zastopnika. Razen tega bi se lahko primerilo, da bi morala v prednji rundi igrati Avstrija proti Nemčiji; paradoks, kajne? Provinca bi igrala proti vseh ostali državi! Fifa — kakor je videti — tudi ne namerava za poslednjih 16 tekmovalcev namesto Avstrije pripustiti na turnir kako drugo državo, ki je v naprejšnjih izločilnih tekmovanjih že izpadla. Pri nas sta v tem smislu sicer že nekaj opletala »Vreme« in »Politikar«, ki sta v svoji goreči želji že vedela konkretnega kandidata za ta »nadomestek«. Lahko si mislite, koga! Jugoslavijo. Pobožne želje naših južnjakov in vzhodnjakov! Zrebanje je bilo dokončano in Fifa ga ne sme prekucovati. Vsekar bo v glavno rundo prišlo le 15 narodov in bo Švedska šla pač brez boja v drugo kolo. Za organizacijo svetovnega prvenstva je izpad Avstrije izredno težavna preglavica. Prirediteljem se bo finančno precej poznalo, da Avstrije ne bo v tekmovanju za svetovno nogometno prvenstvo, saj francosko občinstvo Dunajčane visoko ceni.

VPRASANJA, KI TA ČAS SE ZULIJO

Nemčija ne pozna profesionalnih nogometašev. Vodilni dunajski klubi pa poznajo le profesionalne igralce. Kako bodo ti pokleni igralci uvršteni v nemški nogometni šport? Marsikdo si bo s tem vprašanjem še moral beliti glavo. Po nazorih in stališčih Fife se ne bi več bili avstrijski igralci v nemški državni team sicer nič upiralo. Težko pa si je zamisliti, da bi Nemška državna zveza za telesne vaje in njena strokovna panoga, nogomet, zatajili svoje amaterske stališče — tako da se zdi praktično povsem nemogoče, da bi utegnili Dunajčani nastopiti v nemškem državnem moštvu. Ali bodo nemški nogometaši svoje nove športne tovariše iz 17. okrožja kvalificirali kot amaterje? Tudi ta stvar bi se dala urediti, le olimpijskih tekem se ne bi smeli udeležiti, ker olimpijsko amatersko stališče ne pozna nikakih kvalificiranih amaterjev. To bo se marsikomu dalo misliti.

Kaj bo z evropskim pokalom? Ali se bo poslej še vršilo tekmovanje za evropski pokal — brez Avstrije — le ob udeležbi Italije, Madžarske, Češkoslovaške in Švice? Ali bo pristopila namesto Avstrije, ali pa bodo merodajni krogi pozvali,

odnosno povabili za petega udeleženca kakšno drugo državo, morda Romunijo ali nas? Ali bo tekmovanje nemara sploh likvidiralo? Vse to so še vprašanja, ki čakajo na odgovore. Na vsak način pa se zdi, da je tekmovanje, ki je pravkar še v teku, postalo problematično. Kljub temu pa bo Češkoslovaška po vsej podobi vendarle odigrala svojo tekmo s Švico. Velike homatije se že kažejo.

Kaj bo pa s srednjeevropskim pokalom? Če bi dunajski klubi v bodoče ostali v svoji strukturi in če bi se namesto Avstrije prijavila za tekmovanje v srednjeevropskem pokalu Nemčija, bi tekmovanje lahko v bodoče mirno in nemoteno potekalo kakor je doslej. Za to konkurenco je vendarle podanih še največ možnosti, da se bo oddržala, kajti v najslabšem primeru so pri roki še države, ki bi prav rade izpolnile vrzeli med tekmovanjskimi vrstami: Jugoslavija, Romunija in tudi Poljska bi se ne branila. Druga stvar pa je, če bi se med športnim občinstvom v Italiji, na Češkem in na Madžarskem še utegnil vzdržati enak interes za ta tekmovanje, ko bi dunajski klubi v njih več ne sodelovali!

Prihodnje dni in tedne bomo morda že dobili odgovore na ta tako pereča vprašanja; morda pa bodo vznikli tudi novi problemi, tako da se bo moral športni svet še precej časa ubadati s spreminjenimi razmerami. Kajti kakor je bila Avstrija majhna dežela, tako velika je bila njena športna vloga, zlasti v nogometni disciplini. Brez dvoma pa nam bo vse pojasnil razvoj dogodkov.

Ljubljana : Jedinstvo

XIII. kolo ligaškega tekmovanja bi po svoji odločilni važnosti lahko in opravičeno nosil naslov finale za leto 1938. V nedeljo bomo dobili novega prvaka in sigurnega kandidata za izpad iz lige. Dva derbyja, ki bosta zaradi svoje važnosti pritegnila pozornost vseh športnikov naše domovine bosta odigrana v Zagrebu in Ljubljani, kjer bo naš predstavnik, kakor vsako leto, reševal svoje sodelovanje v tekmovanju najboljših klubov. Ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi četrti klub Belgrada triumfalno našim prvakom in tako zaprl pot naši mlajši generaciji, ki prihaja, da bolje in uspešneje nadomesti starejše kolege. V tem odločilnem trenutku potrebuje naš prvak vso podporo in vso pozornost. Igrati mora biti polno zasedeno z navdušenimi pristaši, ki morajo od prvega in do zadnjega sodnikovega žvižga naše moštvo bodriti in podžigati, da v težki in odgovorni borbi ne klone in da doseže zmago, katere je neobhodno potrebna za obstanek v ligi. Zato v nedeljo vsi na igrišče, kjer naj ori in podžiga naše faute gromki Ljubljana, Ljubljana!

Državno prvenstvo amaterskih boksarjev v Zagrebu

Preteklo nedeljo se je vršilo v Zagrebu boksarsko prvenstvo. Od Slovencev so se udeležili tega prvenstva 4 boksarji. Iz Maribora 3, iz Ljubljane 1 in to Baloh Evstj, SK Slovan. Vsi so pričakovali njegovo zmago; boksar je s sedanjim prvakom Hladnjem in ga je očitno prevladoval tako, da so bili vsi prepričani, da bodo njega proglasili za zmagovalca. Sodniki so ukrenili vse drugače: njihova sodba se je glasila, zmagal je Hladni. Ko je to slišalo občinstvo, je protestiralo, a vse skupaj ni pomagalo nič, toda kljub temu je moralni zmagovalac Baloh. Zaradi te sodbe, ni hotel boksati naprej in je odstopil. Priobli si je mnogo simpatij med zagrebškimi občinstvom s svojim lepim ofenzivnim napadom in obrambo, iz katere so padali hitri in trdi udarci.

Videč njegovo lepo borbo, ga je vzel neki hrvaški klub in tako bo zopet odšel eden slovenski športnik od nas.

Prvaki Jugoslavije so postali: Mušja kat. Badel (Herkules), bantam kat. Novaček (Herkules), peresna kat. Fougue (Bata-Borovo), lahka kat. Devčić (Bata-Borovo), welter kat. Cerin (Herkules), srednja kat. Križič (Herkules), polteška kat. Hladni (Herkules), težka kat. Barač (Gradjanski).

Celjski šport

Propagandni medklubski cross-country S. K. »Celje« za prvenstvo mesta Celja.

S. K. »Celje« priredi v nedeljo 3. aprila ob 11 dopoldne na Glaziji medklubski propagandni cross-country tek za prvenstvo Celja za senjorje in juniorje razredov B in C. Seniorska proga je dolga 5 km ter poteka v krogu, ki je dolg 700 m. Krog bo treba preteči sedemkrat. Proga za juniorje razredov B in C je dolga 2 km in je treba krog preteči trikrat. Na juniorski progi imajo pravico starta tudi senjorji kratkoprogaši in srednjeprogaši ter metaleci, ki pa se klasificirajo ločeno od juniorjev. Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov članov J. L. A. S. Naslov prvaka si dobi prvo plasirani na seniorski progi in prvo plasirani junior v posebezi kategoriji na krajši progi. Prvo plasirani v posameznih kategorijah prejmejo diplomo, drugo in tretje plasirani pa priznanico v primeru, da je v vsaki kategoriji več kot 5 tekmovalcev. Start in cilj, kakor tudi vse tekmovanje, bo na ograjenem prostoru na Glaziji na 700 m dolgem krogu. Prijave je poslati do 28. marca dopoldne na SK Celje. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale. Prijavnina znaša 2 din za atletičar, ki se mora plačati na mestu pol ure pred startom.

Olimpijske novice

Telovadba na olimpijadi v Tokiu bo v dneh 26. in 27. septembra 1940. Točnejših poročil zaenkrat še ni, vendar predlaga japonski olimpijski odbor, da naj bi odpadle ženske tekme. Če bo ta predlog japonske sprejet, je veliko vprašanje, za tekmo telovadcev pa predlagajo Japonci devetboj, ki naj bi obstojal iz obvezne in poljubne vaje na drogu, bradji in konju z ročaji, iz obveznega skoka čez konja, iz poljubne vaje na krogih in poljubne proste vaje. Toda tudi pri tej stvari bo imela zadnje besedo Mednarodna telovad. zveza.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Slavija. Danes, v četrtek, ob pol 21 se bo vršil redni letni zbor. Zbor v posebnih sobi restavracije Maribor, v Pretni ulici 6. Ako ob napovedani uri obhiti zbor ne bo sklepan, se bo vršil pol ure kasneje nov občni zbor ne glede na število prisotnih članov. Opozorjamo vse članstvo, da imajo pravico do glasovanja samo dotični člani, ki imajo plačano članarino. Sprejemamo nove članke. — Tajnik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 24. marca: 12. Koncertni ples (ploščo) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Linee — 15.45 Melodije (ploščo) — 16.45 Slovenska slovesna (g. dr. Rudolf Kolarič) — 17. Napovedi, poročila — 18.30 Nac. ura: Ministrstvo za ljudsko telo in vzgojo — 19.30 10 minut zabave — 20. Vesela urica (g. Rad. orkester) — 21. Prenoš iz Rima: Rossini »Seviljski brivec« v odmoru: napovedi, poročila.

Petek, 25. marca: 9. Napovedi, poročila — 9.15 Prenoš cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 10.15 Verski govor (g. dr. Ciril Potonik) — 10.30 Iz otroškega kraljestva (ploščo) — 11. Otroška ura (vodi gđ. Slavica Vencančeva) — 11.30 Koncert. Sodeluje: ga. Marija Golobič in Radijski orkester — 13. Napovedi — 13.20 Za boljšo voljo (ploščo) — 17. Kmet. ura: Kako vzgajamo seme povrtnine (g. Strekelj Josip) — 17.30 Mozartova ura. Sodelujejo: gg. Svetozar Bauovec, Veroslav Janko in Radijski orkester — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Jugoslovanska oderska dela v Pragi in Brau (Marko Fotez, knjiž.) — 19.50 Zanimivosti — 20. O pomladi (ploščo) — 20.30 Koncert vojaške godbe — 21. Napovedi, poročila — 21.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Cetrtek, 24. marca: Belgrad: 20. Nar. posmi, 20.30 Komorni orkester berlinskih filharmonikov — Zagreb: 20. Ploščo, 21. Rim — Dunaj: 19.25 Pren. iz Fe'dkirehna, 21. Čelo, 21.50 Zab. konc. — Budimpešta: 19.35 Cig. ork. — Rim-Bari: 17.15 Vok. konc., 21. Igra, 21.50 Violina, 22.30 Ork. konc. — Praga: 19.30 Trio, 20.25 Igra, 22.35 Klavir — Varšava: 22. Komorni konc. — Berlin-Hamburg: 20.10 Plesna gl. — Frankfurt: 20. Beethovnova opera »Fidelio« — Monakovo: 20. Operna glasba.

Petek, 25. marca: Belgrad: 20. Nar. posmi, 20.30 Praški pihalni kvintet, 21.30 Zab. gl., 22.30 Sodobna gl. — Zagreb: 20. Nar. običaji, 20.30 Bariton, 21. Violina, 21.30 Moški kvartet, 22.30 Plesna gl. — Dunaj: 20.30 Igra (iz Gradca), 22.30 Sodobna gl. — Budimpešta: 21. Gledališki pronoš — Rim-Bari: 16. Prenoš iz akademije sv. Cecilije, 21. Operna »Dunajske gospe« — Praga: 20.15 Opera — Sofija: 22. Beethovnova skladbe — Berlin: 20. Finski skladatelji — Bratislava: 19.10 Zab. in plesna gl. — Monakovo: 19.10 Instrumentalni konc.

Cerknica

K poročilu o nesreči učenca Kranjca Franceta iz Cerknice dostavljamo, da si ni po svoji neprevidnosti zlomil leve roke, temveč ga je pahnili njegovi tovariši Logar Rafael. Roka je bila zlomljena na komolecu in v zapetju, kar je bilo točno ugotovljeno v bolnišnici.

Prebivalstvo cerkniške doline v veseljem pozdravlja novi vojni red, ki stopi z majem v veljavo in po katerem bo vozil v Ljubljano nov vlak z odhodom iz Rakeka ob 8 zjutraj in odhodom iz Ljubljane okrog pol 23 zvečer. S tem bo ustrezno tistim, ki imajo opravka pri uradih v Logatcu, kakor tudi v Ljubljani.

Dela pri novi župni cerkvi na Rakeku, ki so se v jeseni prekinila, se bodo zopet kmalu začela. Cerkev bo res v ponos Rakovcem! Posvečena bo v čast presv. Srcu Jezusovemu.

St. Peter pri Novem mestu

Letošnje naše naročnike mohorskih knjig moramo pohvaliti; zakaj njih število je od lani poskočilo za 60. Posebno priznanje zasluži vas St. Peter. To se loči je 40 hiš, pa ima 33 Mohorjanov.

V začetku posta smo imeli duhovne vaje za žene. Vodil jih je frančiškan p. Ludvik.

Prečensko prosvetno društvo je pri nas gostovalo ono nedeljo z »Beneškimi trojčiki. Zadržili so nas s svojo igro.

Smihel pri Novem mestu

Krajevna kmečka zveza je imela v nedeljo 21. marca svoj redni občni zbor. Odbor je pred vsem poročal, koliko prošelj je poslal na pristojna mesta za izboljšanje prometnih zvez in podpore točarjem. Uspešno so bile samo prošnje za Veliki Podluben (10.000 din) in za dograditev ceste čez Vrh (14.000 din). Novemu odboru z g. Zefranom Ivanom kot predsednikom na čelu pa je občni zbor naročil, da intervenira na pristojnih mestih zaradi pošte, za izvetje zajca iz lovske zaščite in osnove mladinske kmečke zveze. Na obnem zboru je bil tudi g. župan Brulc, ki je predvsem poudarjal žalostne posledice nesloge dolejških kmetov in je v dokaz navedel več lokalnih primerov.

Konsum Kmečke zveze, ki je zdaj v Kandiji, so si zaželel v Mirno peč, ker v Kandiji zaradi nerazumevanja združnega duha ne uspeva tako kot bi lahko. Ali je to res potrebno?

Proslava materinskega dneva bo za matere brez vsotnine na praznik Marijinega Oznanjenja, za otroke, velike in male, pa v nedeljo 27. marca. Vabljeni! Pester spored.

Hugo Wast:

Zlato večnega Juda

Nadel si je tefilin, obredni jermen, s katerim si je ovil čelo in lakti. Jermen iz pergamenta, na katerem so napisani stavki iz Exoda: »Poslušaj, Izrael...«

Povrh klobuka je imel taled, bel robec, ki so mu s štirih voglov viseli zizithi, vrvice, spleten iz osmih volnenih nit, po petkrat zavojale.

Roš je kazal veličanstvo duhovnika in kneza. Razvil je pred verniki zvitek iz šefar thore in s prednim glasom izgovarjal v hebrejščini klasične besede iz svete knjige: »To je zakon, ki ga je Mozes dal Izraelovim sinovom.« In povabil je Kohen pred Blumenom, naj bere začetek poglavja, ki se je nanašalo na ta dan.

Pet Mozesovih knjig so rabini razdelili na dva in petdeset beril, za vsak teden eno, tako da ob novem letu končajo branje teh knjig in začno spet od kraja.

Kohen je znal hebrejsko in je sproti prevajal v jiddiščino, kar je bral, da bi ga razumeli poslušalci, ki so bili po večini iz Rusije, Poljske in Nemčije.

Potem je prišla vrsta na Zaharijo Blumen, ki je poznal hebrejsko pisavo, ni pa razumel besedila in je potreboval pomoči turgemana, prevajalec v sinagogi, ki ga je ustavljal na koncu vsake vrstice, če je bral Pismo, ter konec vsake tretje vrste, če so bili Preroki. S tem so označevali manjše spoštovanje, ki so ga zaslužili preroki v primeri z Mozesom.

Zaharija Blumen, ki je bil bogatejši od Kobena, se je čutil ponižanega zaradi nevednosti. Brati pred vso sinagogo je čast, ki si jo človek kakor vse drugo od kahalna kupi z denarjem. Po branju je imel vsakdo pravico govoriti, bodisi da je pridigal ali razlagal. Razgovorjati pa so se smeli tudi o poslih in trgovini.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1'—; izenitovanjski oglesi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinas vrstica po Din 2'50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Službo lovškega čuvaja
Isčem. Vešč. lezu. — Ivan Rudnik, Sv. Andraž pri Velenju, (a)

Samostojen kuhar

vešč. štirih jezikov, srednje starosti, isče službo v Sloveniji. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4482. (a)

Službo

želim spremeniti k dobri in mirni družini v Ljubljani. Delam vsa gospodinska dela. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4465. (a)

Službodobe

Dva čevljar. pomočnika
sprejme Anton Ješe — Trzin, (b)

Več šivilj za perilo

se išče. — Ponudbe na: Schmolka, oglašni zavod, Novi Sad, (b)

Pekovski pomočnik

predpečnik, trezen — se takoj sprejme, Mausser Leon, pekarna, Primskovo, Kranj, (b)

Več tesačev

sprejme v stalno delo in dobro plačilo Lesna industrija Viktor Glaser v Rusah, (b)

Natakarico

mlado, strogo solidno, čedne zunanosti, ki zna servirati, sprejemati, postopanje in pogostiti, Ponudbe s sliko na naslov: Kiršner Milan, hotel, hotel Evropa, Bilejina, (b)

20% popusta

na vse modno blago za moške in damske obleke nudi **F. I. GORIČAR, Ljubljana**
Sv. Petra cesta 29

Pekovski pomočnik

in vajenec se sprejmeta. Nastop takoj. Predstaviti se osebno. Pekarna Wilfan, Trzin, (b)

Prodajalko

pridno, pošteno, sprejme za trgovino z mešanim blagom Josip Langeršek, Marenberg, (b)

Trgovski pomočnik

s kavejo 10—20.000 din se takoj sprejme. Oglašijo naj se samo resni reflektanti pisemno na upravo »Slovenca« Maribor pod »Resni« 538, (b)

Sobarica

ki je služila v boljših hišah, se sprejme k mali družini v Kranju. Nastop 1. ali 15. aprila. Ponudbe pod »Poštena« 4459 na upravo »Slovenca«, (b)

Kupimo

Kože domačih zajcev velike, z zimsko dlako, kupuje po 8 din krznarstvo ROT, Ljubljana — Mestni trg 5, (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Posredstva

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno naobrazeni posredovalec — Cesta 29 oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni centlec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Pod ugodnimi pogoji prodamo

LEPO HIŠO

z obširnimi vrtom
v štepanji vasi pri Ljubljani. Natančnejša pojasnila dobijo zainteresirani med uradnimi urami pri Vzajemni posojilnici v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Denar

Družabnico

mlado, globokoverno, z nekaj gotovine, sprejemem k dobremu poslu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prilika« št. 4482. (d)

Hranilne knjižice

vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini. Kupoprodaja nepremičnin. Razpuste srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »Vrele sreče«.

AL. PLANINSEK

LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14.

Družabnika

ali družabnico z nekaj kapitala išče dobro vplekano podjetje. Sodelovanje in pisarniški posli. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kapital« 4466, (d)

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR
Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača najbolje

hranilne knjižice

bank in hranilnic, vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd. valute vseh držav. Prodaja srečk državne razredne loterije.

Razno

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega blisa za poskušajo. — Uspeh po prvi uporabi. Možljivi, ogrei nečistosti obraza izginejo. Pošljite za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«. Novi Sad 144. — V apotekah, drogerijah originalni karton 30 din.

Vnajem

Dvorišni lokal

pripraven za delavnico, mlekarno ali stanovanje se odda s 1. aprilom. — Polzve se pri hišniku na Bleiweisovi cesti 48, (n)

Stanovanja

Enosobno stanovanje

sončno, s pritliklinami, za ugodno ceno odda Leskovšek, Jezica, (c)

Glasba

Gramofon

(His Masters Voice) v odličnem stanju, skoraj nov, s ploščami, za 2000 din napredaj. Primeren tudi za gostilno. Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 34, telefon 32-42. (e)

NAZNANJAM

cenj. damam in gospodom, da sem opustil brivski in frizerski salon na Novem trgu št. 2 (Turjaški trg) ter se preselil na Borštnikov trg št. 4. Salona sta modernno in higienično opremljena z najnovejšimi aparati. Izvršujem barvanje las v vseh niansah, zdravim bolne lase, trajno in vodno ondulacijo ter moderne dnevnice frizure itd. Cenjenim damam in gospodom se priporočam, da me posetijo v novem lokalu.

VAŠL CIRIL, frizer za dame in gospode,
Borštnikov trg št. 4 (Rimska cesta)

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrseva cesta

(palača Poštni dom)

Prodamo

Novosti vseh oblačil sport, kamgarn obleke, perilo itd. — najceneje: Presker, Ljubljana, (1)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550'— naprej.

Nova trgovina
Ljubljana - Tyrseva cesta 36
(nasproti Gospodarske avse)

Gnoj naprodaj!

Streliška ulica 26, (1)

Voluharje

preženeš uspešno z Zello pasto. Tuba z navodilom 15,50 din, ¼ kg doza 75 din. — Sever & Komp., Ljubljana, (1)

Sir

ementalski in trapist — nudi Mlekarska zadruga Predosije, p. Kranj, (1)

Prepričajte se,
da so naša **kolesa**

rezervni deli in

motor. kolesa

najboljša in naicenejša.

Velika izbira.

Kolo že za Din 548'—

Trgovina Splošne trg. družbe

Št. Vid nad Ljubljano.

Originalna

erfurtska semena

dobite v trgovini Pintar,

Ljubljana, Gosposvetska

cesta 14 (Novi Svet). —

Telefon 23-67. (1)

VELEBIT

otroški vozički

ZAGREB

Najnovejši do sedaj še ne-

videni modeli za 1938 v spe-

cialni in največji trgovini

otroških vozičkov, vrođaja

za gotovino in na odplačilo.

Onik s slikami brezplačno.

Izrečite oglas zaradi našega

ZAHVALA. Vsem, ki so spremili našega ljubega

PETRA

do njegovega preranega groba in mu ga okrasili s cvetjem, se najiskrenejše zahvaljujem, zlasti tudi Akademskemu pevskemu zboru za prekrasno petje, tovarišem akademikom, Motoklubu Ilirija in Moto-Hermesu za častno spremstvo ter vsem prijateljem in znancem za izraženo sožalje.

Posebej se še zahvaljujem g. načelniku upravnega oddelka kot zastopniku gosp. bana in uradništvu kralj. banske uprave, predvsem svojim sodelavcem iz tehničnega resora za številno udeležbo pri pogrebu. Iskrena hvala preč. g. p. dr. Romanu Tomincu za duševno tolažbo, kakor tudi vsem pokojnikovim prijateljem, ki so mu s svojimi obiski lajšali ure hudega trpljenja. Veliko zahvalo sem dolžan vsem gg. zdravnikom, ki so z največjo brigo skušali rešiti mlado življenje, posebej pa še častitim sestram usmiljenkam v splošni bolnišnici in častitim sestram iz Vincentinuma za njihovo angeljsko potrpljenje in požrtvovalnost brez primere.

Sveta maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 28. marca ob 8 zjutraj v farni cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 23. marca 1938.

Inž. Viktor Skaberne, načelnik banske uprave, v svojem in v imenu vseh drugih žalujočih.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob smrti naše pokojne stare mame, mame, sestre, tete in svakinje, gospe

Marije Žargi

vdove trgovca

izrazili svoje sožalje in poklonili krasno cvetje ter jo spremili na poslednji poti, izrekamo iskreno zahvalo.

Ljubljana, dne 22. marca 1938.

Žalujoči ostali

Zaharija Blumen je spregovoril znova:

»Kupil sem bazako, pravico do izkoriščanja imetja dona Justina Adalida. Predlagam, da mi dovolite kupiti meropije, pravico do izkoriščanja njegove osebe.«

Mavricij Kohen je takoj udaril proti njemu: »Jaz dajem za to pravico deset tisoč pesov.« Nasprotnik se mu je mrzlo nasmehnil: »Deset tisoč pesov? Dajem sto tisoč.«

Zdelo se je, da se bo Kohen zgrudil pod to vsoto, ki je bila naravnost blazna sprito docela nestvarne kupčije. Zato je molčal.

Roš je vstal znova, sprejel sto tisoč pesov in s hladno slovesnostjo naznanil, da je kupčija sklenjena in da noben Jud v Buenos Airesu, ne na vsem svetu ne bo zanjprej mogel posojati donu Justinu Adalidu denarja ali kako drugače trgovati z njim, ne z njegovimi potomci na vekov veke in da bodo to vedeli vsi, bodo prepis zapisnika o kupčiji poslali vsem kahalom na svetu.

Blumen ga je moral slišati in je z obtožujočim glasom vzkliznil:

»Plačal sem visoko ceno! Zdaj zahtevam, naj sveti kahal grozi in prekolne vsakogar, ki bi se mislil mešati v mojo pravico!«

»Pravilno,« je rekel roš, iztegnil roke v drugo in začel s slovesnim glasom izgovarjati zarotitve: »V imenu Tistega, ki je rekel: Ne imej več bogov razen mene. In jaz sem Bog vseh, ki sem te rešil iz egiptovske dežele in iz hiše sužnosti. In ki kaznujem grehe očetov, ki so me zavrgli. In sinovi sinov do četrtega rodu, in se usmilim tistih, ki me ljubijo in izpolnjujejo moja povelja. In v imenu kahalna in beth dina v Buenos Airesu naznanjam vsem judom sveta pravico Zaharija Blumen, In če je kdo ne bo priznaval in ne bo izpolnjeval tega naročila, naj ve, da njegov kruh ni kruh Juda, da je njegovo vino vino gnoja, da je njegovo sadje gnilo in da so njegove knjige čarovniške knjige. Poreži zizithe z njegovega plašča in strga mezuzo z njegovih vrat. Ne jej in ne pij

z njim, tudi ne obrezuj njegovega sina. In če pije iz čaše, ki je iz stekla, jo razbij, in če je iz srebra, jo raztopi v ognju, zakaj to je natri, pogan.«

Nekateri so kletev poslušali z grozo, drugi ravnodušno. Večina izmed njih ni vedela, kdo je don Justin Adalid, niti ne, kakšne posle bi mogel kdo izmed njih kdaj z njim imeti.

Mavricij Kohen je v globokem razburjenju prošil za besedo in se približal oltarju. Zenice so mu žarele za velikimi, zlatimi naočniki. Lica so mu gorela, rdeči, redki lasje so mu sršeli. Ali ga je navdajalo sovraštvo do Blumen, ali verska zagrizenost ali ga je grizlo razočaranje v trgovskih upih?

Ko je govoril, se je zdelo, da Zaharija Blumen spi.

»Spomnite se, bratje, da se bližajo časi, ki so jih naznanjali preroki. Čez devet in osemdeset let, kakor pravi naš zohar, knjiga sijaja, ali leta 1966. po krščanskem štetju, bo vstal pravi Kristus, ki bo dal Izraelu gospodstvo nad vsemi narodi. Svet je bil ustvarjen samo zaradi Izraela, tako pravi talmud. Preganjali so nas, nas razpršili. S tem so nas razsejali po vsej zemlji in prodrli smo tako v vse države. Uničili smo pravice razredov in kron in iznašli pravice zlata, malika, ki ga je najvišji duhovnik Aron dvignil v puščavi na oltar in so ga Mozesovi Izraelci fastili.